

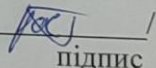
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

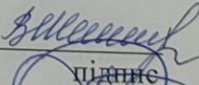
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

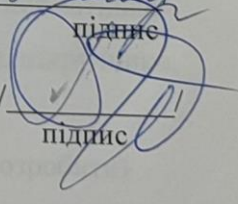
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

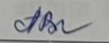
до кваліфікаційної (випускної) роботи
за спеціальністю 071 – «Облік і оподаткування»

на тему: «Облік власного капіталу та його вплив на формування сукупного
доходу підприємства»

Виконав: студент IV курсу, групи ОП-20 Фартушний Р.В. / /
ПІБ підпис

Керівник Канд. екон. наук, доцент Шепелюк В.А. / /
ПІБ підпис

Нормоконтролер док. екон. наук, професор Брадул О. М. / /
ПІБ підпис

Завідувач кафедри Канд. екон. наук., доцент Адамівська В.С. / /

Кривий Ріг – 2024 р.

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри ООПУА
к.е.н., доцент Адамовська В.С.

«22» 02 2024р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну (випускню) роботу студенту

ФАРТУШНОМУ Ростиславу Вікторовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Облік власного капіталу та його вплив на формування сукупного доходу підприємства»

керівник роботи канд. екон. наук., доцент ШЕПЕЛЮК Віра Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом по КНУ від «22» лютого 2024 року № 172 с

2. Строк подання студентом роботи 17.06.24

3. Вихідні дані до роботи фінансова звітність, накази, а також нормативно-правова база, що регламентує порядок обліку та оподаткування, підручники, навчальні посібники, монографії, наукові статті тощо

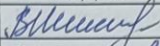

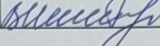

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Власний капітал підприємства як економічна категорія та його вплив на формування сукупного доходу підприємства

2. Організація та методика обліку власного капіталу та його вплив на формування сукупного доходу підприємства

5. Перелік графічного матеріалу 33 рисунків та 11 таблиць

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	к.е.н,доцент Шепелюк В.А		
Розділ 2	к е.н,доцент Шепелюк В.А		

7. Календарний план:

№ з/п	Етапи роботи	Термін виконання	Примітки
1.	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	22.02.2024	Виконано
2.	Збір матеріалів до кваліфікаційної (випускної) роботи	23.02 - 10.05.2024	Виконано
3.	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної (випускної) роботи	15.04 - 25.04.2024	Виконано
4.	Підготовка I розділу кваліфікаційної (випускної) роботи та подання його консультанту	26.04 -24 10.05.2024	Виконано
5.	Підготовка II розділу кваліфікаційної (випускної) роботи та подання його консультанту	12.05 - 24.05.2024	Виконано
6	Підготовка вступної частини	01.06.2024	Виконано
7	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи студентом	02.06.- 10.06.2024	Виконано
8	Отримання відгуку керівника	11.06.2024	Виконано
9	Попередній захист роботи	07.06.2024	Виконано
10	Захист роботи	19.06.2024	Виконано

Дата видачі завдання «22» лютого 2024 р.

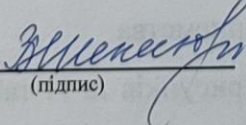
Студент

(підпис)

ФАРТУШНИЙ Р. В

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

ШЕПЕЛЮК В.А

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	стор.
ЗАВДАННЯ НА РОБОТУ	2
РЕФЕРАТ	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	5
ВСТУП	6
1 ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СУКУПНОГО ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1 Дефініції поняття «власний капітал його класифікація та значення для підприємства	8
1.2 Огляд нормативних документів, що регламентують облік власного капіталу	22
2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СУКУПНОГО ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА	34
2.1 Аналіз господарської діяльності та облікової політики ПрАТ ЦГЗК	34
2.2 Особливості організації та ведення обліку власного капіталу на ПрАТ ЦГЗК	48
2.3 Проблемні аспекти обліку формування власного капіталу та шляхи його удосконалення	61
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТКИ	70

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну (випускную) роботу на тему:
«Облік власного капіталу та його вплив на формування сукупного доходу підприємства»

Випускна робота: 70 сторінки, 11 таблиць, 33 рисунків, 31 джерел, 6 додатків.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних і практичних аспектів процесів обліку власного капіталу підприємства та його впливу на формування сукупного доходу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів, що стосуються обліку власного капіталу.

Об'єктом дослідження є обліковий процес на ПрАТ ЦГЗК формування власного капіталу та його вплив на сукупний дохід підприємства.

В процесі написання бакалаврської роботи використовуються такі методи дослідження, як: аналіз, синтез, емпіричного та теоретичного дослідження, методи економічного аналізу, графічні та табличні методи представлення даних тощо.

Результатом дослідження є висвітлення проблемних питань з обліку формування власного капіталу та шляхи його удосконалення на ПрАТ ЦГЗК.

Ключові слова: власний капітал, резервний капітал, звітність, обліку, сукупний дохід .

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

1. БО – бухгалтерський обліку;
2. ВК- власний капітал;
3. ГЗК - гірничо-збагачувальний комбінат;
4. грн. – гривні;
5. див. – дивіться;
6. дод. – додаток;
7. Д-т – дебет;
8. ЦГЗК – Центральний Гірничо-Збагачувальний Комбінат;
9. КМУ – Кабінет Міністрів України;
10. Коеф-т – коефіцієнт;
11. К-т – кредит;
12. МСБО – Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.
13. МФУ – Міністерство фінансів України;
14. НП(С)БО – Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку;
15. ПрАТ- Приватне Акціонерне Товариство;
16. ПКУ – Податковий Кодекс України;
17. п. – пункт;
18. п.п. – підпункт;
19. р. – рік;
20. рах. – рахунок;
21. рис. – рисунок;
22. ст. – стаття;
23. тис. – тисяча.

ВСТУП

Власний капітал підприємства - це частина загального капіталу підприємства, яка формується за рахунок внесків власників або накопичення прибутку в результаті його діяльності. Це власні грошові та матеріальні активи, які належать підприємству і використовуються для здійснення його операцій та інвестиційних проектів. Власний капітал відображає внутрішній фінансовий ресурс підприємства і відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності та розвитку.

Власний капітал підприємства має значний вплив на формування сукупного доходу. По-перше, власний капітал визначає фінансову базу підприємства, яка впливає на його здатність залучати додаткові фінансові ресурси для розвитку. По-друге, величина власного капіталу визначає ступінь фінансової незалежності підприємства та його здатність до самостійного функціонування та розвитку. По-третє, ефективне управління власним капіталом дозволяє підприємству генерувати прибуток та максимізувати сукупний дохід шляхом інвестування в доцільні проекти та оптимізації фінансових операцій. Таким чином, власний капітал підприємства впливає на його фінансову стійкість, конкурентоспроможність та здатність до зростання прибутковості. Тому тема дослідження актуальна.

В роботах визначених українських науковців-економістів, таких як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, , О.І. Пилипенко, М.С. Пушкар, Н.М. Ткаченко, В.В. Сопко, досліджуються аспекти проблем, пов'язаних із бухгалтерським обліком формування та зміни власного капіталу. Вказані вчені зосередилися на ретельному аналізі основних завдань, проблем та шляхів покращення бухгалтерського обліку щодо формування та зміни власного капіталу.

Об'єктом дослідження є обліковий процес на ПрАТ ЦГЗК формування власного капіталу та його вплив на сукупний дохід підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів, що стосуються обліку власного капіталу

Мета кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних і практичних аспектів процесів обліку власного капіталу підприємства та його впливу на формування сукупного доходу.

Виходячи з мети роботи були поставлені наступні завдання:

- визначити дефініцію поняття «власний капітал», визначити його класифікація та значення для підприємства;
- охарактеризувати нормативні документи, що регламентують облік власного капіталу;
- проаналізувати господарську діяльність та облікову політику ПрАТ ЦГЗК;
- охарактеризувати особливості організації та ведення обліку власного капіталу на ПрАТ ЦГЗК;
- проаналізувати проблемні питання обліку формування власного капіталу та шляхи його удосконалення.

У кваліфікаційній роботі використані наступні методи дослідження: аналіз наукової літератури, законодавчих актів, статистичних даних та інших джерел, що стосуються обліку власного капіталу та його впливу на формування сукупного доходу. Емпіричні методи для аналізу фінансових звітів підприємства. Економіко-математичні методи для аналізу взаємозв'язків між показниками власного капіталу та сукупним доходом підприємства. Системний аналіз для дослідження взаємодії між різними аспектами обліку власного капіталу. Використані методи дослідження дозволили провести комплексне дослідження проблеми та отримати обґрунтовані висновки щодо обліку власного капіталу та його впливу на формування сукупного доходу підприємства.

Інформаційною базою дослідження є праці вчених з проблем визначення та формування, а також з обліку власного капіталу, законодавчі та нормативні акти, дані фінансової звітності ПрАТ «ЦГЗК» з офіційного сайту підприємства.

1 ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СУКУПНОГО ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Дефініції поняття «власний капітал його класифікація та значення для підприємства

Власний капітал є основним елементом для будь-якого підприємства, оскільки він визначає його фінансову стійкість та незалежність. Він є основою для створення та розвитку бізнесу в будь-якій формі власності та організаційно-правовій структурі. Без достатнього власного капіталу підприємство може відчувати складнощі у функціонуванні та розвитку своєї діяльності. Таким чином, власний капітал є важливим елементом, який дозволяє підприємству забезпечити необхідні ресурси для успішної господарської діяльності та зростання.

Складовими управлінням власним капіталом є

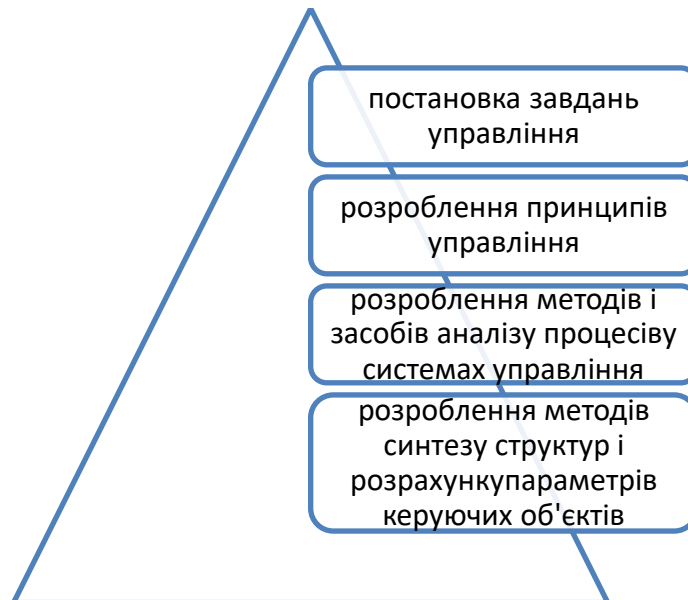

Рисунок 1.1 – Складові управління власним капіталом

Джерело складено автором [1, с. 104].

Управління капіталом - це стратегічний та оперативний процес прийняття рішень щодо ефективного використання та розподілу ресурсів підприємства з метою максимізації його вартості та доходності. Процес

управління капіталом включає в себе планування, аналіз, контроль та координацію усіх аспектів управління власного капіталом з урахуванням стратегічних цілей та потреб підприємства. Управління капіталом спрямоване на забезпечення оптимального використання ресурсів для досягнення конкурентної переваги та стабільного фінансового результату.

На рис.1.2 наведені принципи управління капіталом

Принципи управління капіталом	оптимальне розміщення капіталу підприємства на стадіях кругообігу
	планування обсягу та структури капіталу
	наявність системи джерел формування капіталу
	контроль за станом і використанням капіталу

Рисунок 1.2 – Принципи управління капіталом

Джерело складено автором [3, с. 104].

Власний капітал виступає важливим фінансовим ресурсом, який впливає на різні сторони діяльності підприємства та задовольняє потреби різних зацікавлених сторін. Держава розгадає в ньому важливий економічний ресурс, який сприяє розвитку економіки та стабільності фінансової системи. Власники підприємства розглядають власний капітал як засіб забезпечення їхніх інвестицій та довіру до підприємства. А для персоналу власний капітал може бути показником фінансової стабільності та можливості отримання стабільного доходу.

Облік власного капіталу відіграє ключову роль у відображенні фінансового стану підприємства. Він надає інформацію про рівень капіталу, доступного для операцій та інвестицій, а також про фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. Інформація, отримана за допомогою обліку власного капіталу, дозволяє стежити за фінансовими ризиками та приймати обґрунтовані рішення з управління фінансами підприємства. Таким чином, облік власного капіталу є необхідним елементом управління фінансовою діяльністю підприємства та виконання його стратегічних цілей.

Питання формування та управління власного капіталу залишаються актуальними сучасних умовах господарювання. Це обумовлено постійними змінами в економічному середовищі, включаючи зміни в законодавстві, регулятивній політиці, кон'юктурі ринку та інші аспекти. Більше того, інновації в галузі фінансів та управління додають нові вимоги та можливості для вивчення цих питань. Тому наукові дослідження з формування власного капіталу є важливим завданням для вчених у галузі обліку, фінансів та економіки в цілому. Вони допомагають розкрити та розуміти складні аспекти цього процесу, визначити оптимальні стратегії та інструменти для управління власним капіталом, а також розробляти рекомендації для підприємств щодо покращення їх фінансової стійкості та результатів діяльності. Тому розглянемо економічну сутність та дефініцію поняття «власний капітал».

Історичний внесок у розуміння категорії "капітал" в історії економічної думки внесена Аристотелем. Він підкреслив значення нагромадження матеріальних ресурсів для стабільності та процвітання держави. Розрізняючи між багатством, яке є обмеженим, та капіталом, який, на його думку, має потенціал для постійного росту. Уявлення Аристотелем про капітал як про нагромадження корисних ресурсів, які використовуються для підтримки життєвого стандарту та розвитку суспільства, залишається актуальним і сьогодні. Це свідчить про важливість збереження та раціональне використання ресурсів для забезпечення стабільності та процвітання суспільства в цілому [5, с. 223].

А. Сміт та Д. Рікардо, як представники класичної політекономії, вивчали сутність капіталу через призму їхніх економічних теорій. Адам Сміт, в своєму роботі "Дослідження щодо природи та причин багатства народів", розглядав капітал як один із ключових факторів економічного зростання. Він розумів капітал як сукупність матеріальних ресурсів, засобів виробництва та інвестицій, які використовуються для створення благ та послуг. Сміт підкреслював важливість вільного ринку та розподілу ресурсів через конкуренцію для стимулювання ефективного використання капіталу. Давид

Рікардо, у своїй теорії відносної переваги, розглядав капітал як один із чинників виробництва, нарівні з працею та землею. Він досліджував взаємозв'язок між витратами на капітал та виробництвом благ та послуг, а також вплив капіталу на розподіл доходів у суспільстві. Обидва економісти розглядали капітал як важливий чинник економічного розвитку та процвітання суспільства. Дослідження А. Сміт та Д. Рікардо стали важливою основою для подальших розвитку економічної теорії та практики управління капіталом.

Карл Маркс, у своїй теорії, відповідно до категорії капіталу, запропонував концепцію капіталізму та теорію вартості. Він розглядав капітал як соціальні відносини, що ґрунтується на використанні приватної власності на засоби виробництва для отримання прибутку. Одним з основних положень його теорії є поняття "капіталістичного відношення", що визначається володінням капіталом (засобами виробництва) капіталістами та продажу робочої сили робітниками. Він розглядав капітал як відносини експлуатації, де капіталісти здобувають прибуток за рахунок додаткової вартості, створеної робітниками під час виробництва товарів. Крім того, Маркс виділяв дві основні форми капіталу: товарний капітал та продуктивний (промисловий) капітал. Товарний капітал є формою капіталу у товарній економіці, де капіталісти інвестують у виробництво товарів для подальшого продажу на ринку. Продуктивний капітал, з іншого боку, охоплює засоби виробництва, такі як машини, обладнання, сировина, необхідні для створення товарів. У своїх працях, зокрема у "Капіталі", Маркс детально аналізував структуру та функціонування капіталістичної системи, виявляючи протиріччя та нерівності, що в ній існують. Його теорія капіталу стала важливим елементом для розуміння сучасних економічних та соціальних процесів.

В сучасній економічній теорії історично сформувалася основні напрямки

економічні теорії поняття капітал	грошова теорія меркантилістів, представники якої ототожнювали термін «капітал» з термінами «гроші», «багатство», «аванси»;
	натуралістична теорія класичної школи політекономії, що представляє капітал як вкладення у виробництво, частину матеріальних запасів або частину багатства країни тобто є матеріально-речовинним трактуванням капіталу;
	теорія фінансового капіталу монетаристів, яка абсолютизує роль фінансової сфери в економіці та відповідно головну роль віддає фінансовому (грошовому) капіталу;
	теорія людського капіталу, прихильники якої вважають людину, її знання, навички, уміння, талант, здібності та інші обдарування найважливішим фактором економічного успіху будь-якого підприємства чи країни»

Рисунок 1.3 – Сучасні економічні теорії поняття капітал

Джерело складено автором [7, с. 665].

Сучасні економісти, зокрема західні, традиційно визнають капітал як блага тривалого використання, що сприяють виробництву інших товарів та послуг. Це відображає зміну уявлень про капітал у контексті сучасної економіки, де на передній план виходять інновації, технологічний прогрес та розвиток знань.

У сучасній економічній літературі можна знайти різноманітні визначення капіталу, що свідчить про його багатогранність та складність як категорії. Визначення капіталу може варіюватися залежно від контексту дослідження та методології дослідника. Деякі з цих визначень можуть звертатися до фінансових аспектів (таких як грошові ресурси або фінансові інвестиції), тоді як інші можуть більше акцентувати на матеріальних ресурсах (таких як обладнання, будівлі, сировина тощо). Вчені також визначають, що капітал підприємства включає інвестиції у нові проекти, дослідження і розробки, що сприяють інноваціям та підвищенню конкурентоспроможності. Співвідношення власного та позикового капіталу, яке впливає на фінансову стабільність і рентабельність підприємства є управлінським аспектом сутності капіталу. Це проявляється як процес ухвалення рішень щодо ефективного використання капіталу для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Ознаки, за якими здебільшого розглядається сутність капіталу підприємства дослідниками, наведені на рис. 1.4.

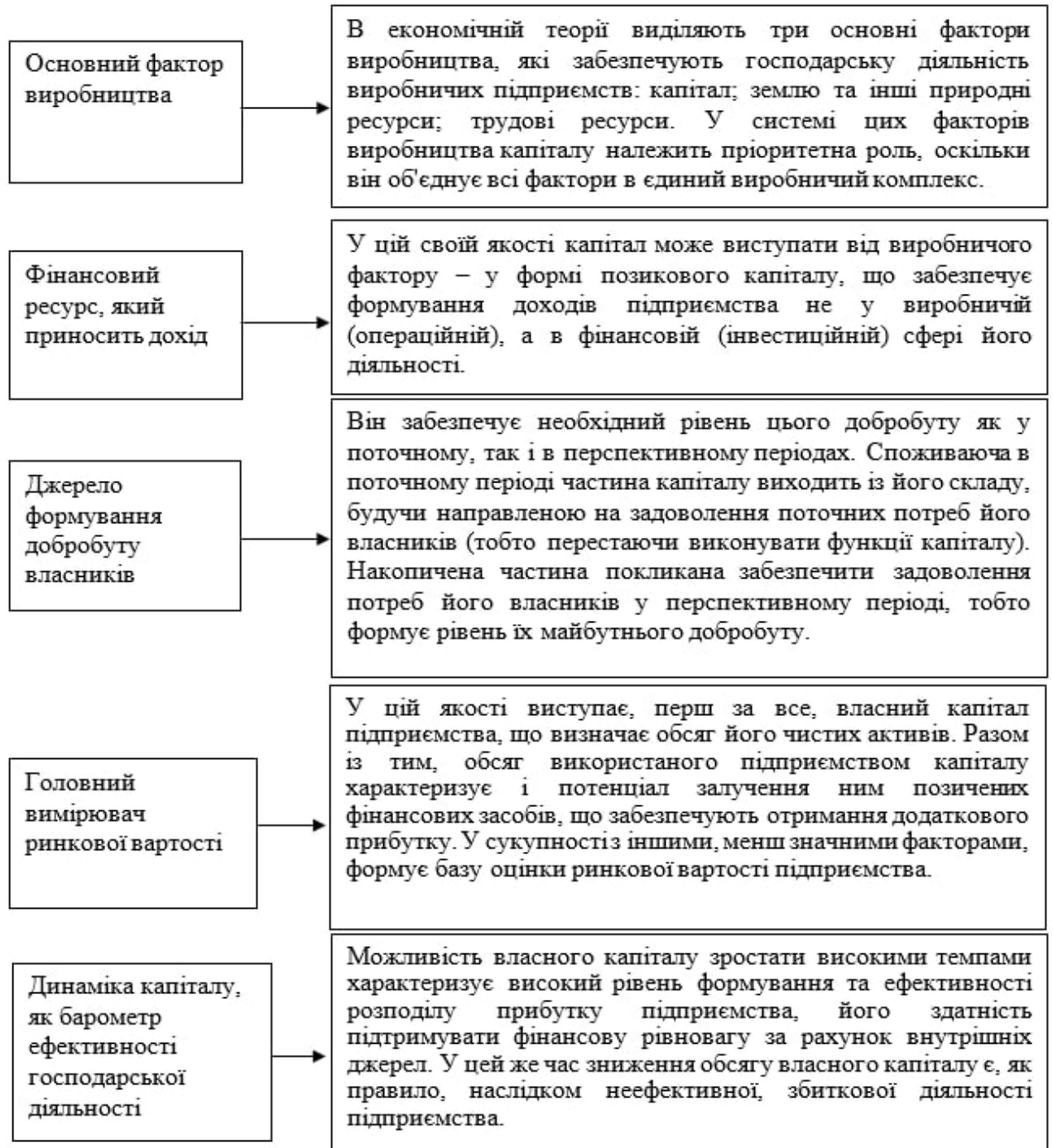

Рисунок 1.4. – Ознаки, за якими розглядається сутність капіталу

Джерело складено автором самостійно [5, с. 104].

Проаналізувавши всі ознаки капіталу, сформуємо класифікацію видів капіталу, рис.1.5

Рисунок 1.5 –Класифікація капіталу [10, с. 104].

Загалом, капітал підприємства є складною та багатовимірною категорією, яка охоплює фінансові, матеріальні, нематеріальні, управлінські, соціальні та ризикові аспекти. Він є основою для забезпечення стійкості, розвитку та конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Відтак, дослідження різних визначень капіталу в сучасній літературі (табл.1.1.) відображає розмаїття підходів та перспектив у вивченні цієї важливої економічної категорії. Це підкреслює потребу в подальшому аналізі та обговоренні цього поняття для більш глибокого розуміння його ролі та значення в економічному житті.

Таблиця 1.1 – Підходи до трактування сутності поняття «капітал»

Автор	Трактування поняття
Антоні Р.Н.	Власний капітал – є результатом інвестицій з боку інвесторів-співвласників цього підприємства (за умови, що компанія не має зобов'язань по поверненню капіталу своїм інвесторам)
Балабанов І.Т.	Капітал – це частина фінансових ресурсів. Капітал – це гроші, випущені в обіг, і доходи, що вони приносять від цього обігу.
Брігхем С.Ф.	Капітал – необхідний фактор виробництва, він включає компоненти боргу, нерозподілений прибуток, привілейовані акції і звичайні акції.
Загородній А.Г.	Власний капітал – сукупність економічних відносин, що дозволяють включити в господарський оборот фінансові ресурси, які належать або власникам, або самому господарюючому суб'єкту
Селезньов В.В.	Капітал є взаємозростаючою вартістю, яка виступає у вигляді певної суми грошей, що витрачаються на засоби виробництва і на заробітну плату робітникам, а потім при продажі виготовленого товару знову перетворюються на гроші, але вже в більшій кількості.
Сопко В.В.	Власний капітал – вартісний вираз права особи на засоби підприємства
Терещенко О.О.	Капітал підприємства — це засвідчені в пасивній стороні балансу вимоги на майно, яке відображено в активах; він показує джерела фінансування придбання активів підприємства

Джерело: узагальнено авторами, опрацювавши джерела [3; 4; 7; 8]

Отже, категорія «капітал» є одним із найскладніших понять у теорії та практиці, що охоплює багатоваріантність та різноманітність сутнісних аспектів складного економічного процесу. Узагальнюючи визначення, наведені у табл. 1.1, капітал можна визначити як це сукупність фінансових, матеріальних і нематеріальних ресурсів, що використовуються підприємством для здійснення своєї діяльності з метою отримання прибутку. Він включає в себе вкладення власників і власні джерела підприємства, які без визначеного терміну повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку. Капітал забезпечує підприємству можливість інвестувати в розвиток, покривати операційні витрати і витримувати економічні ризики.

У таблиці 1.2. наведемо сучасні дефініції поняття «власний капітал»

Таблиця 1.2 – Дефініції поняття «власний капітал»

Автор	Трактування терміну
Бутинець Ф.Ф. [3, с. 742]	Власний капітал – загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються ним для формування його активів.
Безкоровайна Л.В. [1, с. 952]	Власний капітал – це власні джерела підприємства, внесені його засновниками, або суми реінвестованого чистого прибутку, які використовуються для формування активів підприємства у грошовій або матеріальній формі.
Мельник Т.Г., Димніч В.В. [7, с. 665]	Власний капітал – вкладення власників, власних джерел підприємства, що без визначеного терміну повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку.
Городня Т.А. [1, с. 951]	Власний капітал – нагромадження шляхом збереження запасу економічних благ у формі грошових коштів та реальних капітальних товарів, що залучається його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і чинник виробництва з метою отримання доходу, функціонування яких в економічній системі базується на ринкових принципах і пов'язане з чинниками часу, ризику і ліквідності.
Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. [13, с. 537]	Власний капітал – власні джерела фінансування підприємства, які без зазначення строку повернення внесені його засновниками (учасниками), або суми реінвестованого чистого прибутку, нагромаджені протягом строку існування підприємства, а також дарчий капітал.
Ткаченко Н.М. [11, с. 623]	Власний капітал – це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з оподаткованого прибутку.

Джерело: узагальнено авторами, опрацювавши джерела [1; 3; 7; 11; 13]

Аналізуючи наведені в таблиці 1 дефініції терміну «власний капітал», можна дійти висновку про різні підходи до його трактування. Деякі вчені розглядають власний капітал як вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються для одержання майбутніх економічних вигід. Інші ж ототожнюють капітал з власними джерелами підприємства, отриманими в результаті внесків учасників. Обидва підходи мають право на існування, оскільки підкреслюють різні аспекти власного капіталу: його економічну сутність і джерела формування.

У НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [8] зазначається, що «власний капітал – це частина в активах підприємства, яка залишається після вирахування його зобов'язань» [8].

На думку Безкоровайної Л.В [8, с. 44] що наведене визначення власного капіталу дійсно відображає лише порядок розрахунку його суми, але не розкриває джерел його формування та напрямків використання. Для повного розуміння сутності власного капіталу важливо враховувати, звідки походять ці кошти (внески учасників, нерозподілений прибуток тощо) та як вони

використовуються підприємством (інвестиції, покриття операційних витрат, фінансування розвитку). Це дозволяє мати цілісне уявлення про економічну роль власного капіталу в діяльності підприємства. Отже в економічній науці є три підходу до визначення суті власного капіталу підприємства.

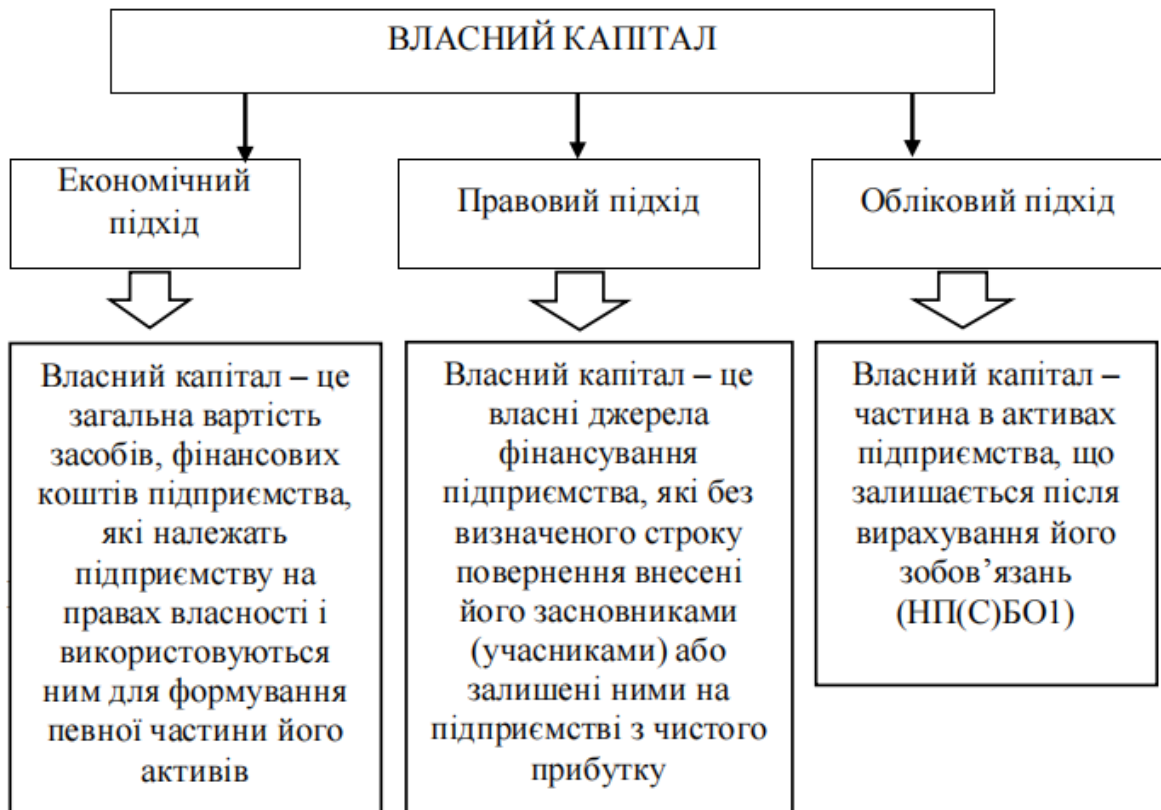

Рисунок 1.6 – Визначення концептуальних підходів до визначення капіталу

Джерело: розроблено автором [5; 6; 7]

Таким чином з точки зору економічного підходу власний капітал це вартість ресурси, з точки зору право – це джерела фінансування підприємства, з точки зору бухгалтерського обліку - це частина активів підприємства,

Тому , з метою уточнення поняття «власний капітал» пропонуємо його нове визначення : власний капітал підприємства - це загальна вартість засобів або фінансових коштів підприємства вигляді внесків власників (учасників) чи у якості реінвестування чистого прибутку, що є власними джерелами фінансування, які складають частину в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Процес управління власним капіталом підприємства є комплексним завданням, яке охоплює не лише забезпечення ефективного використання накопиченого капіталу, але й формування нових фінресурсів для майбутнього розвитку. Наведенні джерела формування ВК дозволяє більш детально аналізувати склад власних фінресурсів підприємства, розуміти їх походження та ефективно управляти ними. рис. 1.7 [10, с. 39].

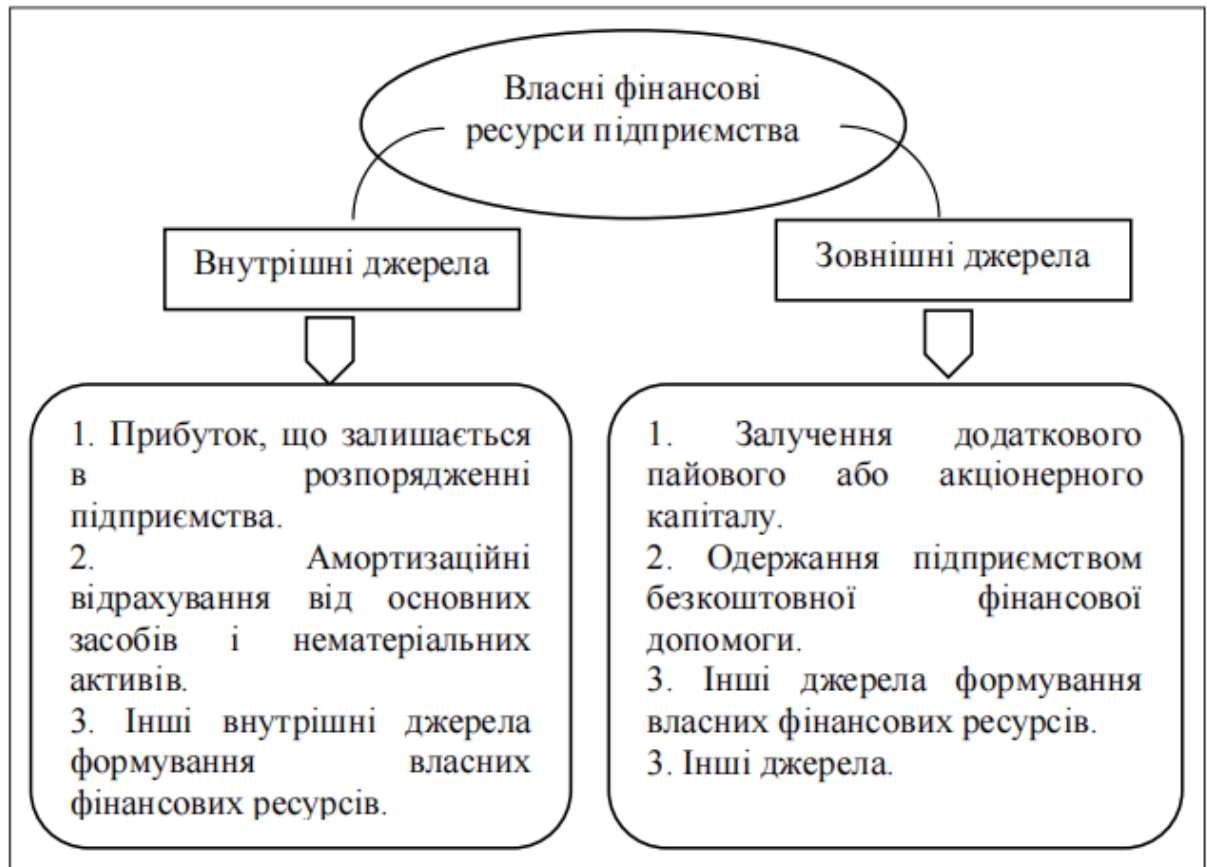

Рисунок 1.7 – Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства
Джерело: розроблено автором на основі [10, с. 39].

Управління власним капіталом є важливим для забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Ефективне використання наявного капіталу та формування нових фінансових ресурсів дозволяють підприємству не тільки успішно функціонувати у поточному періоді, але й забезпечувати сталий розвиток у майбутньому. Класифікація власних фінансових ресурсів підприємства за певними джерелами передбачає розподіл цих ресурсів на категорії залежно від їх походження.

Як бачимо з рис.1.7. у складі внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Прибуток формує частину власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу та сприяє зростанню ринкової вартості підприємства. Зовнішні джерела формування власних фінансових ресурсів включають залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу. Це може відбуватися шляхом внесення додаткових коштів у зареєстрований (пайовий) капітал або через додаткову емісію та реалізацію акцій.

В табл.1 .3. наведено структуру власного капіталу

Таблиця 1.3 – Структура власного капіталу [10]

Вкладений капітал	Накопичений капітал	Регулюючий капітал
Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал в дооцінках	Вилучений капітал
	Додатковий капітал (за вираховуванням іншого вкладеного капіталу)	
Інший вкладений капітал	Резервний капітал	Неоплачений капітал
	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	

Джерела формування ВК поділимо на дві основні категорії:

- капітал, внесений засновниками без визначеного терміну повернення (вкладений капітал);
- капітал, отриманий підприємством у результаті ефективної діяльності, який залишається в його розпорядженні.

Джерела забезпечують фінансову стабільність і розвиток підприємства, дозволяючи йому інвестувати в нові проекти, розширювати діяльність і підвищувати конкурентоспроможність.

Джерелами формування власного капіталу, внесеного засновниками підприємства, є такі компоненти:

- Статутний капітал- первісні внески засновників коштами, майно та інші активами, які засновники вносять на момент створення підприємства. Вони становлять основу статутного капіталу і є мінімальною гарантією фінансової стабільності підприємства.

- Інші вкладений капітал. Засновники можуть здійснювати додаткові внески до статутного капіталу підприємства після його реєстрації для фінансування розвитку або розширення діяльності. Також це кошти, які вносяться засновниками для фінансування конкретних проектів або досягнення певних цілей, наприклад, купівлі нового обладнання чи відкриття нових ринків.

Для акціонерних товариств одним із способів залучення додаткових коштів є випуск нових акцій, які можуть бути придбані як існуючими акціонерами, так і новими інвесторами. Для товариств з обмеженою відповідальністю (ТОВ) можливе залучення додаткових коштів через продаж нових паїв або збільшення номінальної вартості існуючих паїв.

Засновники можуть надавати підприємству безоплатну фінансову допомогу у вигляді грантів або субсидій для підтримки його розвитку або реалізації окремих проектів.

Накопичений капітал підприємства, див.табл.1.3, складається з кількох ключових компонентів, кожен із яких відіграє важливу роль у фінансовій стійкості та розвитку підприємства. Складові накопиченого капіталу єб

1. Капітал у дооцінках це додатковий капітал, який виникає внаслідок переоцінки вартості основних засобів, нематеріальних активів або інших довгострокових активів підприємства. Коли ринкова вартість активів перевищує їх балансову вартість, різниця відображається у капіталі у дооцінках. Цей капітал не є ліквідним, оскільки він не представлений грошовими коштами, але він підвищує загальну вартість активів підприємства на балансі.

2. Додатковий капітал- капітал, отриманий від випуску та продажу акцій за ціною, вищою за їх номінальну вартість. Наприклад, якщо акції номінально коштують 200 гривень, а продані за 220 гривень, то додатковий капітал

складає 20 гривень на акцію. Також додатковий капітал включає додаткові внески засновників або учасників підприємства, зроблені поза рамками статутного капіталу, для фінансування певних проектів або загального розвитку підприємства.

3. Нерозподілений прибуток це частина чистого прибутку, яка залишається на підприємстві після виплати дивідендів акціонерам. Даний прибуток реінвестується в діяльність підприємства для фінансування поточних операцій, розширення виробництва, досліджень і розробок, а також інших стратегічних проектів. Крім того Протягом часу нерозподілений прибуток може накопичуватися, утворюючи значний фінансовий ресурс, який використовується для забезпечення фінансової стійкості та зростання підприємства.

4. Резервний капітал це кошти, відкладені з прибутку підприємства для покриття можливих збитків або витрат у майбутньому. Резервний капітал може бути створений на вимогу законодавства, статуту підприємства або з власної ініціативи керівництва для забезпечення фінансової безпеки. Деякі резерви можуть бути створені для фінансування конкретних цілей або проектів, наприклад, для оновлення обладнання, виплати бонусів працівникам чи подолання економічних криз.

Кожна з цих складових накопиченого капіталу забезпечує підприємству додаткові фінансові можливості для здійснення операційної діяльності, інвестицій у розвиток та підвищення фінансової стійкості. Разом вони утворюють фінансову основу, яка дозволяє підприємству ефективно функціонувати та розвиватися у довгостроковій перспективі.

Таким чином власний капітал представляє собою фінансові ресурси, які належать підприємству на правах власності та є джерелом фінансування його діяльності. Джерела формування власного капіталу є статутний капітал, нерозподілений прибуток, додатковий капітал та інші. Класифікація за джерелами формування дозволяє краще розуміти походження капіталу та його роль у фінансовому житті підприємства. Власний капітал є важливим компонентом фінансової стійкості підприємства, забезпечує засоби та коштами діяльність підприємства та виступає джерелом для розвитку та

інвестицій. Розуміння сутності та значення поняття власного капіталу допомагає керівництву приймати обґрунтовані фінансові рішення та забезпечувати успішну діяльність підприємства в умовах конкурентного ринкового середовища.

1.2 Огляд нормативних документів, що регламентують облік власного капіталу

Нормативно - законодавча база що регламентує методику ведення обліку власного капіталу має п'ять рівнів, рис.1.8

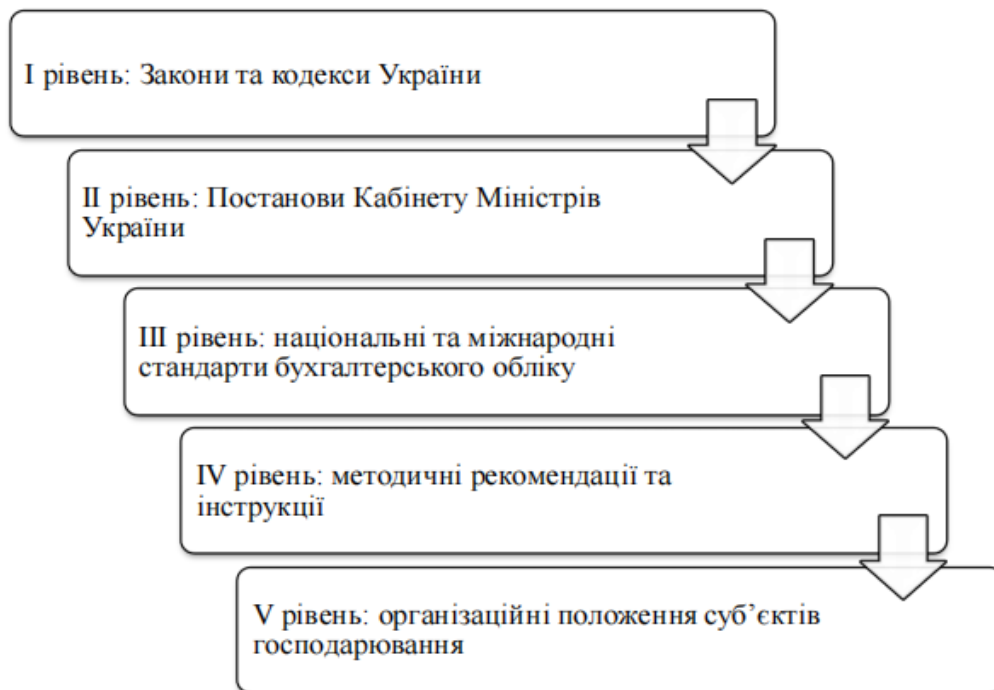

Рисунок 1.8 – Рівні регулювання законодавства з обліку власного капіталу підприємства[20, с. 39].

Перший рівень нормативної складової регулювання обліку власного капіталу включає в себе законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють бухгалтерський облік і фінансову звітність. Цей рівень складається з документів, які визначають загальні принципи, стандарти та правила ведення обліку, а також вимоги до розкриття інформації у фінансовій звітності. Основні елементи нормативного регулювання включають: кодекси та закони, НСБО та МСБО, МСФЗ, Постанови уряду, Накази міністерств та відомств.

Назва джерела	• Характеристика джерела
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	• Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
Закон України «Про господарські товариства»	• Визначає поняття і види господарських товариств, правила їх творення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників.
Господарський кодекс України	• Встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності.
Цивільний кодекс України	• Регулює особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку	• Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку власного капіталу.
Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності № 433	• Розглядається питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства	• Визначає базу розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку I «Загальні вимоги до фінансової звітності»	• Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

Рисунок 1.9 – Нормативно – правове забезпечення що регламентують облік власного капіталу[20, с. 39].

Отже, ієрархічна структура нормативно-правової бази забезпечує комплексне регулювання процесу створення та функціонування підприємств в Україні, сприяючи правовій визначеності та стабільності господарської діяльності.

На законодавчому рівні поняття "власний капітал" закріплене у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) № 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". Визначення власного капіталу як частини в активах підприємства, що залишається після вирахування його

зобов'язань, є важливим для розуміння базових принципів бухгалтерського обліку. Це визначення відображає спосіб розрахунку власного капіталу, проте воно дійсно не розкриває детально джерела формування та напрямки використання власного капіталу.

Відсутність детального розкриття джерел формування та напрямків використання власного капіталу в даному визначенні може створювати певні труднощі для користувачів фінансової звітності, які бажають зрозуміти більш глибокі аспекти фінансової стійкості підприємства. З цієї точки зору, додаткові роз'яснення або більш детальні нормативні акти могли б бути корисними для полегшення розуміння структури власного капіталу.

У міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (МСФЗ) використовується термін "чисті активи" (net assets), який є еквівалентом поняття "власний капітал". Це поняття, по суті, також визначає різницю між активами та зобов'язаннями підприємства, але має певні нюанси, які можуть відрізнятися від національних стандартів. Термінологічна відмінність підкреслює різні підходи до фінансової звітності у міжнародній та національній практиці.

Відповідно до статті 14 Закону про акціонерні товариства, власний капітал (вартість чистих активів) товариства визначається як різниця між сукупною вартістю активів товариства та вартістю його зобов'язань перед іншими особами. Це визначення узгоджується з підходом, прийнятим у НП(С)БО № 1, та підкреслює важливість цього показника для оцінки фінансового стану акціонерного товариства.

Таким чином, існуюче законодавче визначення власного капіталу забезпечує базове розуміння цього показника, однак може бути вдосконалене шляхом додаткового розкриття інформації про джерела формування та використання власного капіталу. Це допоможе користувачам фінансової звітності краще розуміти фінансову структуру підприємства та приймати більш обґрунтовані рішення.

Заснування та функціонування підприємства залежать від ряду факторів, які можна поділити на правові, економічні, соціальні та технологічні. Кожен з цих факторів має значний вплив на всі етапи життєвого циклу підприємства – від його створення до функціонування та розвитку.

Таблиця 1.4 – Формування статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм [10, с. 39].

Організаційно-правова форма	Назва капіталу	Порядок формування капіталу	Величина мінімального розміру капіталу, мін. з/пл.	Мінімальна частка капіталу, яку необхідно вносити до реєстрації, %
Відкриті й закриті акціонерні товариства	Статутний капітал	За рахунок вкладів засновників в обмін на акції	1250	ВАТ – 30% ЗАТ – 50 %
Товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю	Статутний капітал	За рахунок вкладів засновників	100%	50%
Повне товариство	Складовий капітал	За рахунок вкладів засновників	–	–
Командитне товариство	Складовий капітал	За рахунок вкладів засновників	–	–
Державні та комерційні підприємства	Статутний капітал	За рахунок виділеного майна державним (муніципальним) органом	–	–
Підприємства засновані на власності об'єднання громадян	Пайовий капітал	За рахунок пайових внесків членів підприємства	–	–

Власний капітал є одним із найважливіших показників для оцінки фінансового стану підприємства, оскільки він виконує кілька ключових функцій, рис.1.10

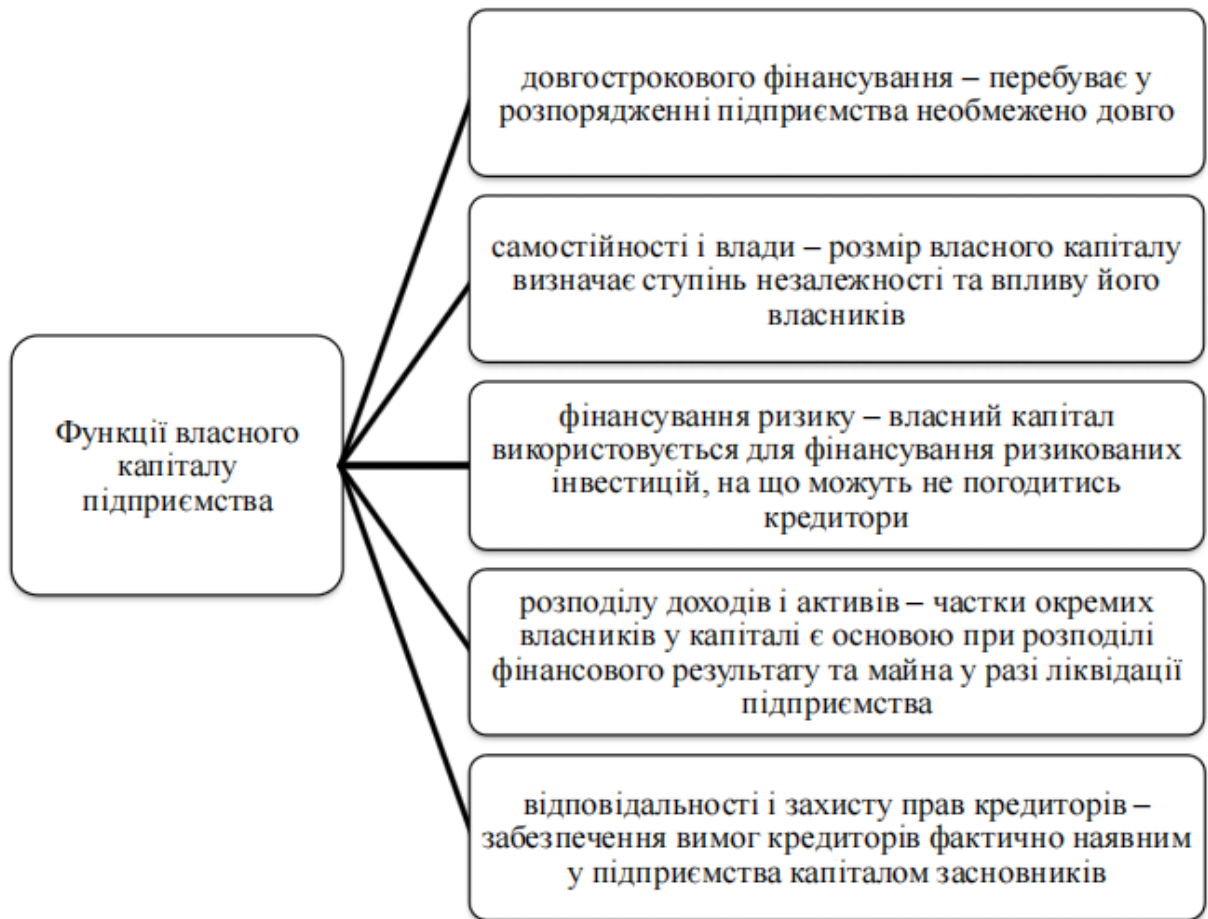

Рисунок 1.10 – Функції власного капіталу підприємства[20, с. 19].

Власний капітал виконує комплексну роль у забезпеченні фінансової стабільності, розвитку і функціонування підприємства. Його аналіз і управління є ключовими елементами фінансового менеджменту, що дозволяє підтримувати конкурентоспроможність та довгостроковий успіх підприємства.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) визначають капітал як різницю між активами та зобов'язаннями підприємства. Це визначення підкреслює основний принцип бухгалтерського обліку – збереження і підтримка капіталу, що є фундаментом для фінансової стабільності підприємства.

Відповідно до принципів МСФЗ, компанії зобов'язані виконувати вимоги щодо підтримки капіталу, що означає, що вони повинні зберігати свій капітал на певному рівні для забезпечення стійкості та довгострокової життєздатності. Такий підхід має кілька важливих аспектів:

- по перше підтримка капіталу означає, що підприємство повинно зберігати свій капітал від негативного впливу, який може бути спричинений операційними збитками, неефективним управлінням активами чи іншими ризиками. Збереження капіталу забезпечує фінансову стабільність, дозволяючи підприємству покривати свої зобов'язання та інвестувати в майбутній розвиток.

- по – друге за принципами МСФЗ, компанія може визнавати прибуток за звітний період лише за умови збереження свого капіталу. Це означає, що перш ніж відображати прибуток у фінансовій звітності, підприємство має впевнитися, що його капітал не зменшився. Даний підхід гарантує, що прибуток не буде розподілений чи використаний, якщо підприємство зазнає втрат, що можуть загрожувати його фінансовій стабільності.

- по третє - визначення капіталу як різниці між активами і зобов'язаннями дозволяє отримати реальну оцінку фінансового стану підприємства. Це важливо для користувачів фінансової звітності, таких як інвестори, кредитори та регулятори. Об'єктивна оцінка фінансового стану на основі МСФЗ сприяє прозорості та довірі до фінансової звітності.

- четверте- принципи підтримки капіталу впливають на прийняття управлінських рішень, сприяючи більш обережному підходу до розподілу прибутків і інвестиційної діяльності. Менеджмент має враховувати необхідність підтримки капіталу при плануванні фінансових операцій, що дозволяє уникати надмірних ризиків і забезпечувати стабільний розвиток підприємства.

Отже, принцип підтримки капіталу за МСФЗ є критичним для фінансової стабільності підприємства. Визначення капіталу як різниці між активами та зобов'язаннями підкреслює необхідність збереження капіталу для забезпечення довгострокової життєздатності та фінансової стійкості. Такий підхід гарантує, що прибуток визнається тільки тоді, коли капітал збережений,

що забезпечує об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства і підвищує довіру до його фінансової звітності.

Питання обліку власного капіталу розглядаються у кількох міжнародних стандартах фінансової звітності, зокрема:

МСФЗ (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» [29];

МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни бухгалтерських оцінок та помилок» [29];

МСФЗ (IAS) 12 «Податки на прибуток» [29];

МСФЗ (IFRS) 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [29];

МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» [29].

У міжнародних стандартах бухгалтерського обліку термін «власний капітал» не використовується; його еквівалентом у зарубіжній практиці є поняття «чисті активи» (net assets)[4].

У національних та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку власний капітал є одним із ключових елементів фінансової звітності, оскільки він відіграє важливу роль у відображенні фінансового стану підприємства. Розмір і структура власного капіталу є фундаментальними для користувачів фінансової звітності. Власний капітал дозволяє оцінити фінансову стійкість підприємства. Високий рівень власного капіталу свідчить про здатність підприємства витримувати фінансові труднощі, покривати свої зобов'язання і забезпечувати довгострокову стійкість. Інформація про власний капітал підвищує прозорість фінансової звітності. Для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін важливо мати чітке розуміння структури капіталу підприємства, щоб приймати обґрунтовані рішення про інвестування або кредитування.

У міжнародних стандартах бухгалтерського обліку інформація про зміни в капіталі відображається у спеціальній формі звітності – Звіт про зміни в капіталі. Такий звіт надає детальну інформацію про всі зміни в компонентах власного капіталу протягом звітного періоду, включаючи внески власників, розподіл прибутку, дивіденди та інші зміни. У національних стандартах ця

інформація відображається у Звіті про власний капітал, який виконує аналогічну функцію.

Рекомендації щодо оцінки та відображення у фінансовій звітності інформації про елементи капіталу за міжнародними стандартами представлені в таблиці.1.5

Таблиця 1.5 – Визначення елементів капіталу відповідно до МСФЗ

Стандарт	Поняття, що тлумачиться
Концептуальні основи (Framework) Принципи підготовки фінансової звітності	Визначення капіталу
МСФЗ (IFRS) 7 Фінансові інструменти: розкриття інформації	Характеристика капіталу та його відмінність від зобов'язань
Інтерпретації МСФЗ (IFRIC) 2 Частки участі в кооперативах і подібних фінансових інструментах	
МСБО (IAS) 12 Податки на прибуток	Відображення в складі капіталу зміни вартості окремих видів активів, а також відстрочені податки, пов'язані з цим капіталом
МСБО (IAS) 16 Основні засоби	
МСБО (IAS) 38 Нематеріальні активи	
МСБО (IAS) 39 Фінансові інструменти: визнання та оцінка	
МСФО (IAS) 8 Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки	Відображення в складі капіталу результатів змін облікової політики та виправлення помилок
МСФЗ (IAS) 21 Вплив змін валютних курсів	Відображення в складі капіталу результатів змін курсової різниці
МСБО (IAS) 1 Подання фінансових звітів	Розкриття інформації щодо власного капіталу у фінансовій звітності підприємства
МСФЗ (IFRS) 7 Фінансові інструменти: розкриття інформації	
Інтерпретації МСФЗ (IFRIC) 2 Частки участі в кооперативах і подібних фінансових інструментах	

Джерело: створено авторами матеріалами [5]

Детальна інформація про власний капітал допомагає керівництву підприємства приймати ефективні управлінські рішення. Вона дозволяє оцінити, як зміни в капіталі впливають на фінансовий стан підприємства і які заходи необхідно вжити для його зміцнення. Власний капітал відображає накопичений фінансовий результат підприємства, включаючи нерозподілений прибуток або збиток. Це важливий показник для оцінки ефективності діяльності підприємства протягом певного періоду. Власний капітал є ключовим елементом фінансової звітності як у національних, так і в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку. Розмір і структура власного

капіталу надають важливу інформацію для всіх зацікавлених сторін, відображаючи фінансову стійкість підприємства, його здатність генерувати прибуток і забезпечувати довгострокову стійкість. Спеціальні форми звітності, у міжнародних стандартах і у національних стандартах, забезпечують детальне і прозоре відображення змін у власному капіталі, що сприяє прийняттю обґрунтованих фінансових рішень.

Порівняння класифікації власного капіталу в плані рахунків за національними стандартами та МСФЗ наведено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Класифікація власного капіталу за МСФЗ та НП(С)БО 1

Код	Назва рахунку за Національним планом рахунків в Україні	МСФЗ (IFRS)	Код рахунку (accounts IFRS)	Назва рахунку за МСФЗ (IFRS)
40	Зареєстрований капітал	IAS1, 39;	E.01	Статутний капітал
41	Капітал у дооцінках	IAS1, 39;	E.05.01	Резерв переоцінки
42	Додатковий капітал	IAS1, 39;	E.02	Додатковий капітал
421	Емісійний дохід	IAS1, 39;	E.02.01	Емісійний дохід
422	Інший вкладений капітал	IAS1, 39;	E.04.01	Додатковий оплачений капітал
423	Накопичені курсові різниці	IAS1, 39;	E.09.01	Ефект курсових різниць
425	Інший додатковий капітал	IAS1, 39;	E.04.01	Додатковий оплачений капітал
43	Резервний капітал	IAS1, 39;	E.04	Додатковий оплачений капітал
44	Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)	IAS1, 39;	E.07	Нерозподілений прибуток
45	Вилучений капітал	IAS1,32,39	E.03	Вилучений капітал
46	Неоплачений капітал	AS1,39	E.06	Неоплачений капітал
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	IAS1,39	L.03	Інші короткострокові зобов'язання і нараховані витрати
471	Забезпечення виплат відпусток	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
472	Додаткове пенсійне забезпечення	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
473	Забезпечення гарантійних зобов'язань	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
474	Забезпечення інших витрат і платежів	IAS1,39	L.03.05	Резерв під невикористані відпустки та інші резерви
48	Цільове фінансування та цільові надходження	IAS1,39	L.03	Інші короткострокові зобов'язання і нараховані витрати

Джерело: створено авторами матеріалами [9]

Відповідно до принципів МСФЗ, власний капітал окреслюється як залишкова величина, що визначається як різниця між активами та зобов'язаннями підприємства, тобто фактично ототожнюється з чистими

активами [2,с.78]. Таке рівняння ґрунтується на основних економічних категоріях, де величина капіталу залежить від оціночних значень активів та зобов'язань. Визначення власного капіталу як залишкової величини між активами та зобов'язаннями забезпечує простоту та чіткість у фінансовій звітності. Це дозволяє легко зрозуміти структуру балансу і забезпечує прозорість фінансових показників підприємства. Використання залишкової величини для визначення власного капіталу відображає фактичний залишок ресурсів після врахування всіх зобов'язань. Воно надає об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства, що є важливим для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Величина власного капіталу безпосередньо залежить від оцінок активів та зобов'язань. Для підприємства означає, що точність і об'єктивність таких оцінок є критично важливими для правильного відображення капіталу.

Оцінка активів за справедливою вартістю відіграє ключову роль у визначенні величини власного капіталу. Справедлива вартість забезпечує актуальне і ринково обґрунтоване відображення активів, що дозволяє отримати більш точне уявлення про реальне фінансове становище підприємства. Також дозволяє відображати актуальну ринкову вартість активів, що забезпечує користувачам фінансової звітності точнішу і актуальнішу інформацію про фінансовий стан підприємства.

Використання справедливої вартості сприяє підвищенню прозорості та достовірності фінансової звітності. Для прийняття обґрунтованих рішень інвесторами та іншими зацікавленими сторонами це важливо, оскільки надає чітке уявлення про реальну вартість активів та зобов'язань. Актуальна оцінка активів за справедливою вартістю надає керівництву підприємства точні дані для прийняття управлінських рішень. Це допомагає краще управляти ресурсами, планувати інвестиції та оцінювати ризики.

Таким чином, принципом визначення власного капіталу як залишкової величини між активами та зобов'язаннями, що застосовується в МСФЗ, забезпечує об'єктивність і простоту фінансової звітності. Використання справедливої вартості для оцінки активів відіграє ключову роль у визначенні

величини власного капіталу, забезпечуючи актуальність і достовірність фінансової інформації. Користувачам фінансової звітності це дозволяє отримувати точне уявлення про реальне фінансове становище підприємства, що є критично важливим для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

На відміну від національного законодавства України та Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), американські принципи бух/обліку (US GAAP) включають окремий стандарт, що стосується розкриття капіталу в– ASC 505 Capital Disclosure Standard (Розкриття інформації про структуру капіталу). Відповідно до цього стандарту, суб'єкт господарювання має розкрити привілеї та права акціонерів цінних паперів у примітках до фінансової звітності. ASC 505 вимагає детального розкриття інформації про структуру капіталу, що підвищує прозорість фінансової звітності. Докладне розкриття привілеїв і прав акціонерів сприяє захисту інтересів інвесторів. Інвестори отримують можливість повніше оцінити свої права, а також потенційні ризики та вигоди, пов'язані з інвестуванням у цінні папери компанії. Наявність окремого стандарту для розкриття капіталу сприяє уніфікації підходів до обліку і звітності. Це робить фінансові звіти більш порівнянними між різними компаніями, що діють у рамках US GAAP, і забезпечує однакові вимоги до розкриття інформації про капітал. Примітки до фінансової звітності за ASC 505 мають містити коротку, але детальну інформацію про привілеї та права акціонерів цінних паперів. Така інформація забезпечує користувачам звітності глибше розуміння сутності і структури капіталу компанії. ASC 505 забезпечує відповідність розкриття інформації про капітал правовим і регуляторним вимогам, які можуть бути специфічними для США. Це важливо для компаній, що діють на американському ринку, щоб дотримуватись встановлених нормативів і уникати юридичних ризиків.

Отже, окремий стандарт ASC 505 в US GAAP, що стосується розкриття капіталу в обліку, забезпечує високу прозорість і деталізацію інформації про структуру капіталу, привілеї та права акціонерів. Такий стандарт сприяє захисту інвесторів, уніфікації підходів до фінансової звітності та відповідності регуляторним вимогам. Вимоги цього стандарту надають користувачам

фінансової звітності глибше розуміння фінансового стану компанії і підвищують довіру до її звітності.

З урахуванням міжнародного досвіду та результатів проведеного аналізу, зробимо наступні висновки, що впровадження міжнародного досвіду показує, необхідність розкриття інформації про стан капітал. Отже, впровадження практики розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності в Україні є важливим кроком для підвищення прозорості, довіри та ефективного управління підприємством.

Провивши дослідження у першому розділі випускної роботи, зробимо наступні висновки. Власний капітал як економічна відображає внутрішні ресурси, які компанія може використовувати для забезпечення своєї діяльності та розвитку.

Власний капітал впливає на формування сукупного доходу підприємства через ряд механізмів. З одного боку, він може бути використаний для залучення зовнішніх фінансових ресурсів, що може сприяти розвитку бізнесу. З іншого боку, високий рівень власного капіталу може свідчити про фінансову стабільність, що може залучати інвесторів та знижувати вартість капіталу. Управління власним капіталом вимагає збалансованого підходу, що враховує потреби у фінансовій стійкості, розвитку та максимізації вартості для акціонерів. Ефективне управління цим ресурсом сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства.

Отже, власний капітал є ключовою економічною категорією, яка має значний вплив на формування сукупного доходу підприємства. Розуміння його ролі та впливу дозволяє ефективно управляти фінансовими ресурсами та досягати стратегічних цілей організації.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СУКУПНОГО ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Аналіз господарської діяльності та облікової політики ПрАТ ЦГЗК

Центральний гірничо-збагачувальний комбінат (ЦГЗК) — це одне з найбільших підприємств гірничорудної галузі України. Він розташований у місті Кривий Ріг є частиною групи компаній "Метінвест", однієї з провідних вертикально інтегрованих гірничо-металургійних груп у Європі. Дані про підприємство наведено на рисунку 2.1

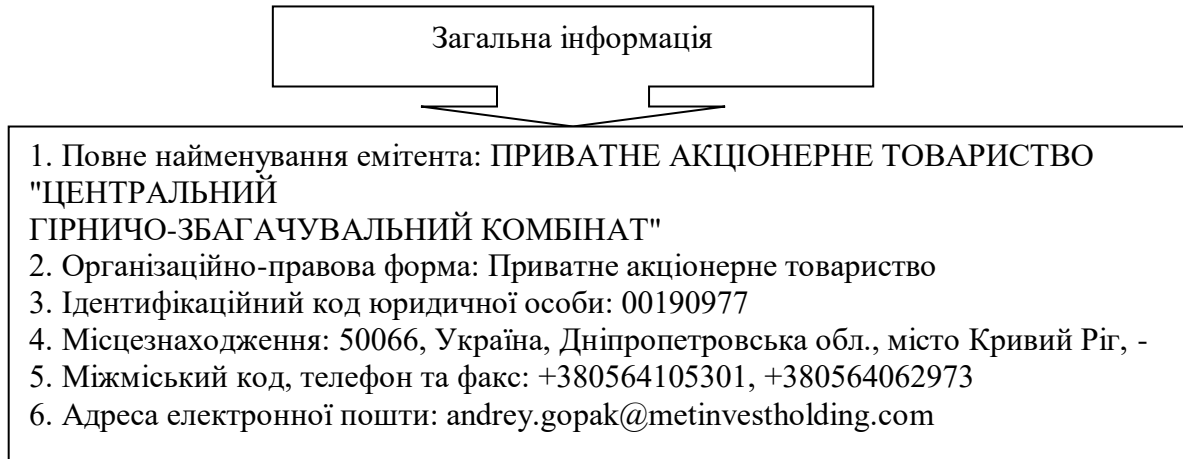

Рисунок 2.1 – Загальна інформація про ПрАТ ЦГЗК [20].

У управляючою компанією для Групи Метінвест виступає ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ».

Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД:

07.10 - Добування залізних руд (основний); 4

2.99 - Будівництво інших споруд, н.в.і.у.;

46.12 - Діяльність посередників у торгівлі паливом, рудами, металами та промисловими хімічними речовинами.

Основна продукція комбінату — це залізорудний концентрат та агломерат. Ці продукти використовуються для виробництва сталі на металургійних підприємствах, рис. 2.2.

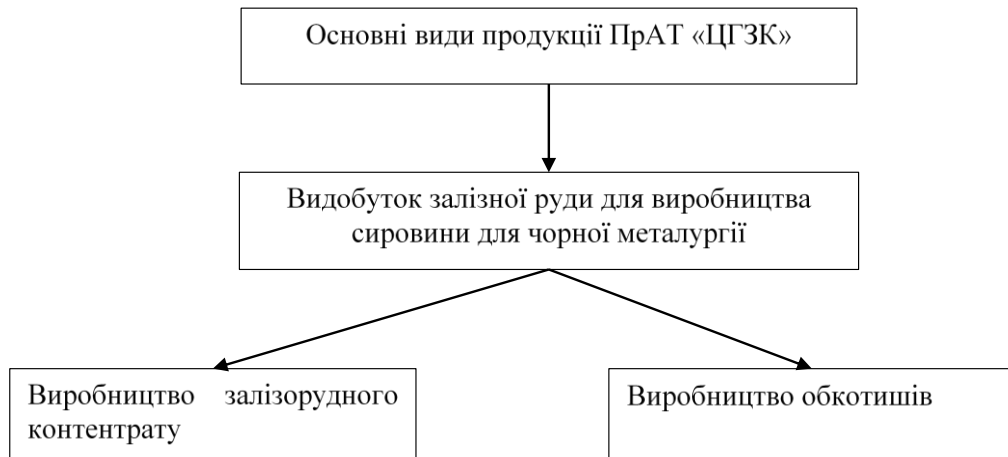

Рисунок 2.2 – Основні види продукції ЦГЗК [20].

Залізорудний концентрат є основним продуктом збагачення залізної руди, який використовується в процесі виробництва сталі. Основні характеристики залізорудного концентрату ЦГЗК включають Концентрат має високий вміст заліза (Fe), зазвичай понад 65%, що робить його цінним ресурсом для металургійних підприємств.

Завдяки сучасним технологіям збагачення, концентрат має низький вміст домішок, таких як сірка і фосфор, що важливо для якості сталі. Концентрат зазвичай має форму дрібних частинок, що сприяє його легкому транспортуванню та переробці.

Агломерат є продуктом, який отримується шляхом агломерації (спікання) дрібної залізорудної сировини та концентрату. Агломерат використовується в доменних печах для виробництва чавуну. Основні характеристики агломерату ЦГЗК:

Агломерат має високу міцність і відповідні розміри (зазвичай від 5 до 50 мм), що забезпечує оптимальні умови для доменного процесу. Однорідний склад агломерату сприяє стабільному ходу доменної плавки. Агломерат забезпечує більш ефективне використання сировини і сприяє зниженню витрат на виробництво чавуну.

Продукція ЦГЗК відіграє ключову роль у металургійній промисловості, оскільки вона забезпечує високоякісну сировину для виробництва сталі. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності українських металургійних

підприємств на світовому ринку. Висока якість і екологічні стандарти продукції дозволяють комбінату зберігати стабільні позиції серед провідних виробників залізорудної сировини.

Центральний гірничо-збагачувальний комбінат (ЦГЗК) постачає свою продукцію численним покупцям як в Україні, так і за кордоном. Основними споживачами продукції ЦГЗК є металургійні підприємства, що використовують залізорудний концентрат і агломерат для виробництва сталі. ЦГЗК входить до складу групи "Метінвест", однієї з найбільших вертикально інтегрованих гірничо-металургійних груп у Європі. Тому значна частина продукції постачається на металургійні заводи цієї групи, такі як Металургійний комбінат "Азовсталь" (м. Маріуполь), ММК ім. Ілліча (м. Маріуполь), Запоріжсталь (м. Запоріжжя). Окрім "Метінвесту", ЦГЗК постачає продукцію й іншим металургійним заводам України, які потребують високоякісного залізорудного концентрату та агломерату.

ЦГЗК експортує свою продукцію до багатьох європейських країн, де є потужні металургійні підприємства. Це включає країни, такі як Німеччина, Польща, Словаччина, Чехія та інші.

Значна частина продукції експортується до азіатських країн, включаючи Китай, Індію, Південну Корею та Японію. Ці країни мають великі металургійні комплекси, які споживають великі обсяги залізорудної сировини.

ЦГЗК також має покупців у країнах Близького Сходу та Північної Африки, де розташовані металургійні підприємства, що потребують якісного залізорудного концентрату та агломерату.

Продукція ЦГЗК користується попитом завдяки своїй високій якості, стабільним постачанням та відповідності міжнародним екологічним і технологічним стандартам. Це забезпечує високу конкурентоспроможність української залізорудної продукції на світовому ринку і сприяє укладенню довгострокових контрактів з провідними металургійними підприємствами.

На рисунку 2.3 представлено основні складові елементи сировинної бази комбінату у відповідності з виробничо-технологічною необхідністю

організації його діяльності.

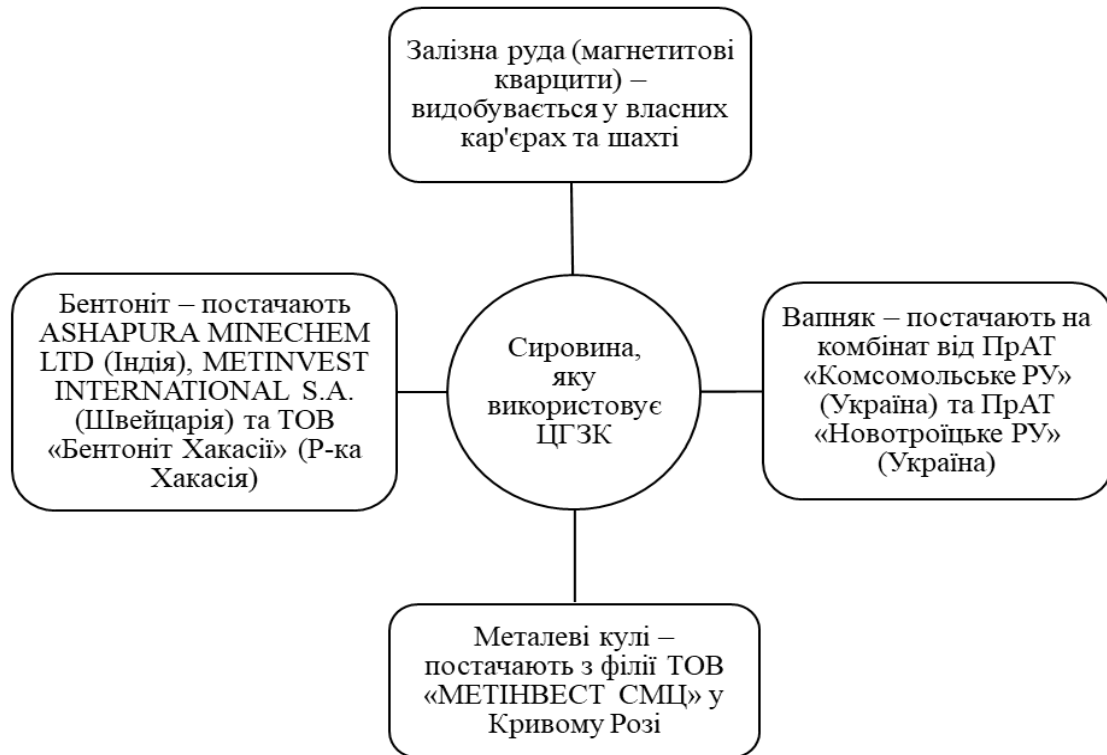

Рисунок 2.3 – Складові сировинної бази ЦГЗК

ПрАТ "ЦГЗК" є компанією, що займається видобутком та переробкою залізорудної сировини для виробництва залізорудних окатків, які використовуються в металургійній промисловості. Процес починається з видобутку залізорудної сировини з рудників або кар'єрів. Ця руда може містити різні мінерали, такі як гематит, магнетит, сидерит та інші. Після видобутку руда піддається переробці та обробці, яка може включати подрібнення, сортування, магнітну сепарацію та інші технологічні процеси з метою вилучення чистого заліза та інших корисних компонентів. Після обробки руди отримані концентрати заліза піддаються подальшому переробленню для виробництва залізорудних окатків. Ці окатки є сирою матеріалом для металургійних заводів, де вони використовуються для виробництва сталі та інших металевих продуктів. Готові залізорудні окатки транспортуються та постачаються до металургійних заводів, де вони використовуються у виробництві сталі. Весь цей технологічний цикл дозволяє компанії "ЦГЗК" забезпечувати постачання якісних залізорудних окатків для потреб металургійної промисловості, що відіграє важливу роль у виробництві сталі та інших металевих виробів.

Організаційна структура ПРАТ «ЦГЗК» вміщує 21 структурний підрозділ. На рисунку 2.4 наведені основні виробничі цехи підприємства.

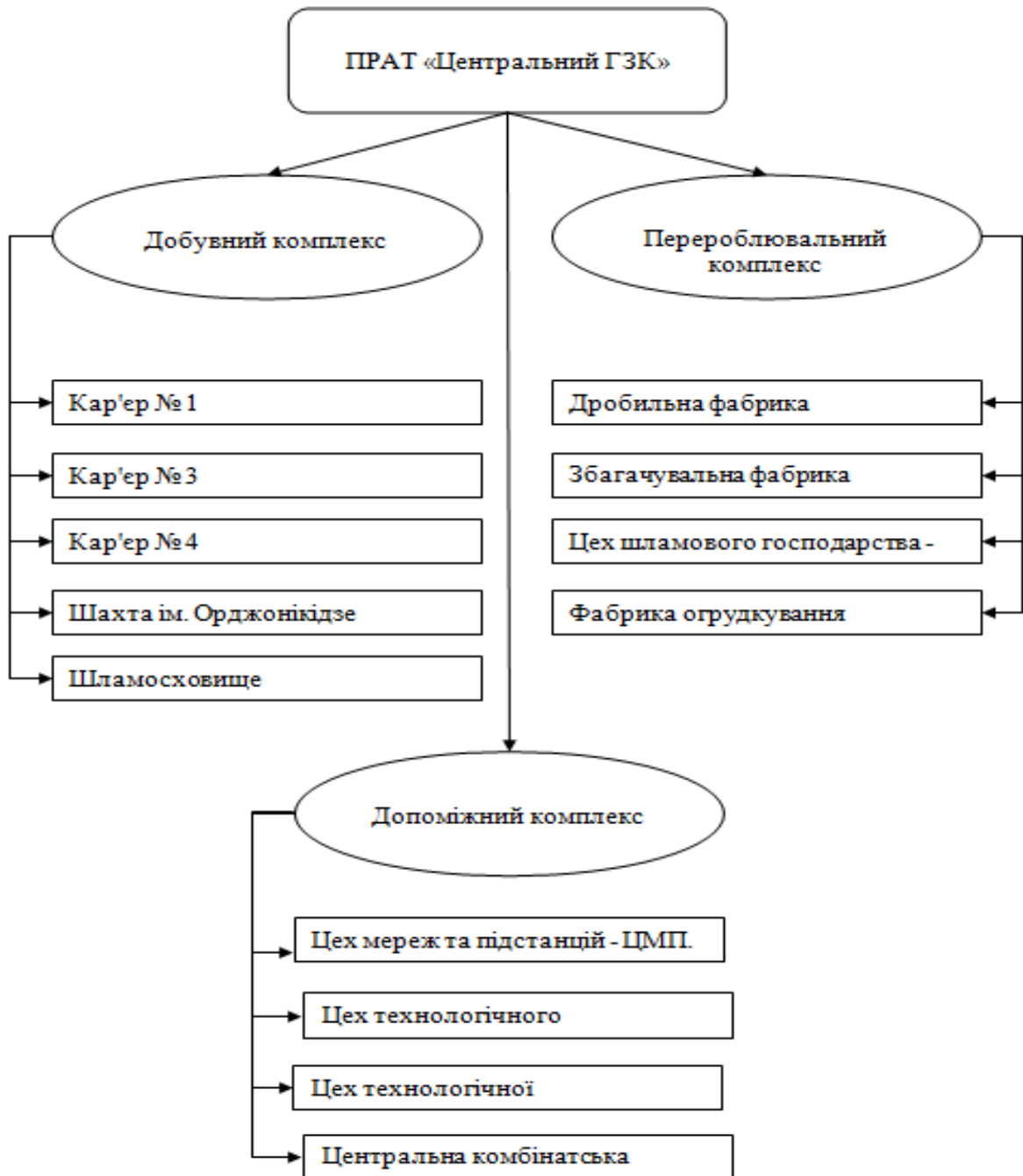

Рисунок 2.4 – Структура ПРАТ «ЦГЗК»

До основних виробничих цехів віднесені: Глеюватський та Петрівський кар'єри, шахта імені Колачевського, дробильна і збагачувальна фабрики, фабрика огрудкування, управління залізничного транспорту та 2 гірничотранспортні цехи.

Органи управління ПРАТ "ЦГЗК" включають кілька ключових

структур, кожна з яких має свою роль і функції. На рисунку 2.5 наведені органи управління підприємства згідно Статуту ПРАТ «ЦГЗК»

Рисунок 2.5 – Органи управління ПРАТ «ЦГЗК»

Загальні збори акціонерів є найвищим органом управління підприємства, що складається з усіх акціонерів. В його обов'язки приймати рішення з найважливіших питань діяльності підприємства, включаючи затвердження фінансової звітності, розподіл прибутку, зміну статуту, обрання та відкликання членів Наглядової ради та Виконавчого органу.

Наглядова рада відповідає за загальний контроль та нагляд за діяльністю Виконавчого органу. Затверджує стратегію розвитку підприємства, контролює виконання рішень Загальних зборів акціонерів.

Складається з обраних акціонерами членів, які можуть мати різні комітети (наприклад, аудиторський комітет, комітет з винагород та призначень тощо).

Ця структура управління забезпечує розподіл повноважень та відповідальності між різними органами компанії, що сприяє ефективному управлінню та контролю за діяльністю підприємства.

Станом на 31.12.2022 року до структури управління ПРАТ "ЦГЗК" входять, рис.2.6.:

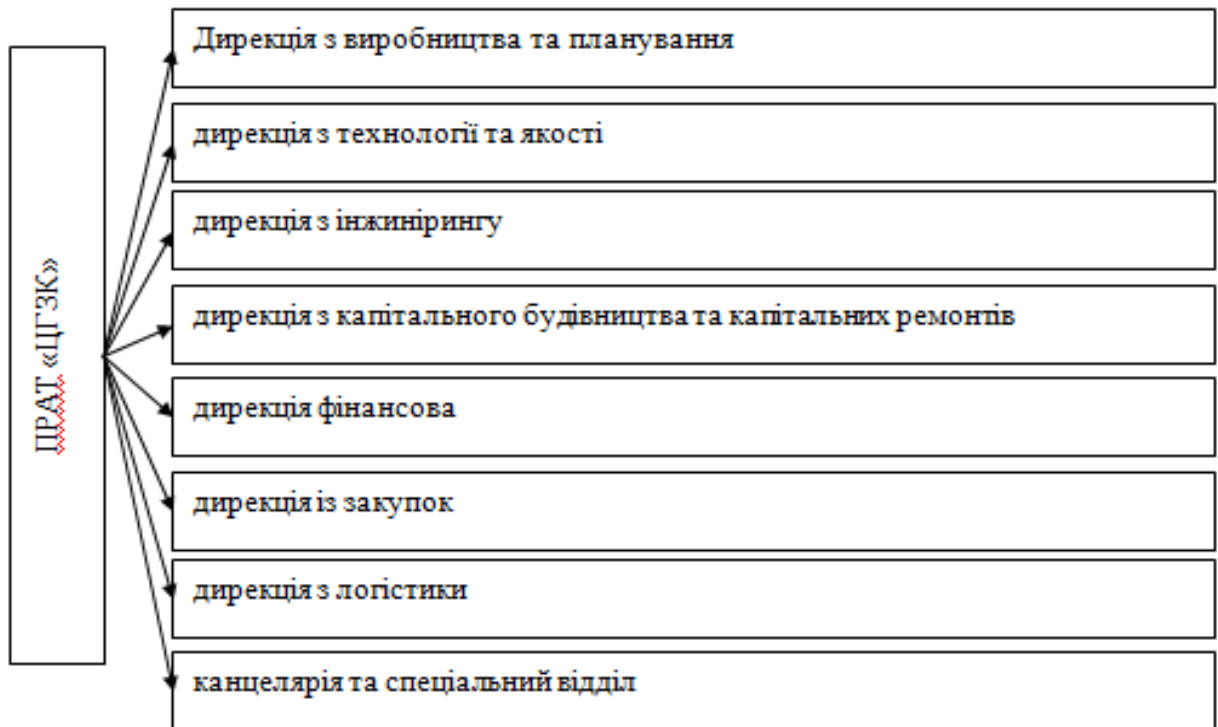

Рисунок 2.6 – Структура управління на ПРАТ «Центральний ГЗК»

Згідно ЗУ «Про БО та ФЗ» , ПрАТ «ЦГЗК» самостійно визначає свою облікову політику. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться відповідно до вимог МСБО та МСФЗ. Це забезпечує прозорість, порівнянність та достовірність фінансової звітності підприємства на міжнародному рівні.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовує підприємство для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Облікова політика включає вибір методів оцінки, обліку і представлення фінансових результатів, активів, зобов'язань і власного капіталу.

Основні аспекти облікової політики ПрАТ «ЦГЗК» включають вибір принципів обліку. Методи оцінки активів і зобов'язань, включаючи амортизацію основних засобів, оцінку запасів, оцінку фінансових інструментів тощо. На підприємстві використовується автоматизована форма обліку за допомогою програмного забезпечення «mySAP». Це сприяє підвищенню ефективності облікових процесів, мінімізації помилок та забезпеченню своєчасного подання фінансової звітності.

Облікова політика підприємства в обліку власного капіталу покликана забезпечити точність, прозорість та своєчасність фінансової звітності, що відображає стан і рух власного капіталу. Основні завдання, що стоять перед обліковою політикою в обліку власного капіталу встановлення чітких критеріїв для включення різних компонентів власного капіталу. Розробка методології обліку всіх операцій, що впливають на власний капітал, таких як внески акціонерів, виплата дивідендів, реінвестування прибутку, емісія та викуп акцій. Визначення правил та методів оцінки власного капіталу, включаючи переоцінку активів, облік додаткових внесків та зменшення капіталу. Встановлення принципів та процедур формування резервного капіталу, включаючи резерви на покриття збитків, виплату дивідендів, фінансування інвестиційних проектів та інші цілі. Розробка форматів та процедур для відображення змін у власному капіталі у фінансовій звітності, забезпечення відповідності (МСФЗ). Гарантування, що облікова політика відповідає законодавчим та нормативним вимогам, включаючи національні стандарти бухгалтерського обліку та міжнародні стандарти фінансової звітності. Встановлення процедур для ідентифікації, оцінки та управління фінансовими ризиками, пов'язаними з власним капіталом, включаючи ринкові, кредитні та операційні ризики. Забезпечення належного документування політик та процедур, пов'язаних з обліком власного капіталу, а також розкриття необхідної інформації у фінансовій звітності та примітках до неї. Розробка процедур для регулярного аналізу стану власного капіталу та контролю за дотриманням встановлених політик і процедур.

Розробка та впровадження ефективної облікової політики для обліку власного капіталу дозволяє підприємству не лише забезпечити відповідність нормативним вимогам, але й підтримувати фінансову стабільність, прозорість та довіру з боку акціонерів, інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Рисунок 2.7 –Завдання облікової політики в частині власного капіталу підприємства

Облікова політика ПрАТ "ЦГЗК" документально закріплюється у відповідному Наказі по підприємству на поточний рік на його початку та може періодично переглядатися за необхідності. Зміни в обліковій політиці вносяться у відповідності до змін у законодавстві чи внаслідок внутрішніх потреб підприємства.

Головною метою ОП в контексті формування ВК є забезпечення застосування дієвих засобів, що дозволяють скласти прозору і достовірну фінансову звітність відповідно до вимог чинного законодавства. Це забезпечує високу якість фінансової звітності, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та підтримання довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Положення облікової політики повинні послідовно застосовуватися протягом усіх звітних періодів, що забезпечує порівнянність фінансової

інформації. Виключення можуть бути зроблені лише у випадках, коли це чітко вказано та обґрунтовано в обліковій політиці. Це сприяє стабільності облікових процедур та прозорості звітності, що є критично важливим для ефективного управління підприємством та дотримання стандартів фінансової звітності.

Наказ про ОП на ЦГЗК подано в Додатку А.

У НОП підприємства, зокрема щодо ВК, відображає перелік компонентів власного капіталу, таких як СК, ДК, резервний капітал, нерозподілений прибуток, реінвестований прибуток та інші фонди. Визначення процедур для обліку операцій, таких як емісія та викуп акцій, виплата дивідендів, формування резервів, зменшення або збільшення статутного капіталу. Політику щодо формування та використання резервного капіталу, включаючи порядок створення резервів на покриття можливих збитків, виплату дивідендів, фінансування інвестиційних проектів тощо. Процедури обліку прибутку, що реінвестується у підприємство, зокрема вказання на порядок розподілу та використання такого прибутку. Політика щодо відображення змін у складі власного капіталу у фінансовій звітності, включаючи порядок і періодичність переоцінки активів та відображення результатів у капіталі.

Таким чином, облікова політика ПрАТ «ЦГЗК» є важливим інструментом управління. Вона забезпечує чіткість, послідовність та відповідність бухгалтерського обліку і фінансової звітності вимогам МСБО та МСФЗ. Автоматизована форма обліку за допомогою «mySAP» сприяє ефективності облікових процесів, а чіткі правила щодо змін облікової політики забезпечують її стабільність та відповідність новим умовам.

За даними фінансової звітності (дод.Б,В,Д,Е) проведемо аналіз основних техніко-економічних показників ПрАТ «ЦГЗК» за 2020 – 2022 рр., які наведено в табл.2.1.

Таблиця 2.1. Основні техніко-економічні показники діяльності ПРАТ «ЦГЗК» за 2020-2022 рр.

Економічні показники	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення			
				Абсолютне (±) тис.грн.		Відносне,%	
				2021/ 2020 р	2022/ 2021 р	2021/ 2020 р	2022/ 2021 р
Виручка від реалізації продукції, робіт та послуг тис. грн.	12 438 797	22 545 072	14 354 012	+10106275	-8191060	+81,2	-36,3
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	8 348 892	9 233 036	9 726 718	+884144	+493682	+10,5	+5,3
Чистий прибуток тис. грн.	1 601 066	8 919 978	2 117 831	+7318912	-6802147	689,7	-76,2
Рентабельність %	19,1	96,6	21,8	+77,5	-74,8	+80,2	-77,4
Середньоспискова чисельність працівників, чол.	4498	4368	4053	-130	-315	-2,9	-7,2
ФОП тис. грн.	1 166 251	1 245 417	1 020 186	+79166	-225231	6,7	-18,1
Середня зар.плата одного робітника, грн.	21606	23760	20976	+2154	-2784	+9,9	-11,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги тис. грн.	7 309 660	3 474 371	9 616 171	-3835289	+6141800	-52,4	+176
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги тис. грн.	888 618	1 560 981	2 287 320	+672363	+726339	+75,6	+46,5

За результатами проведеного аналізу, можна зробити висновок, що ПрАТ «ЦГЗК» в 2021 році отримало чистого прибутку в сумі 8919978 тис.грн., що більш, ніж у 2020 році на 7318912 тис. грн.. за рахунок збільшення виручки від реалізації продукції на 81,2%. З початком війни у 2022 році виручка від реалізації зменшилась на 36,3 %, за рахунок цього чистий прибуток зменшився на 6802147 тис. грн..

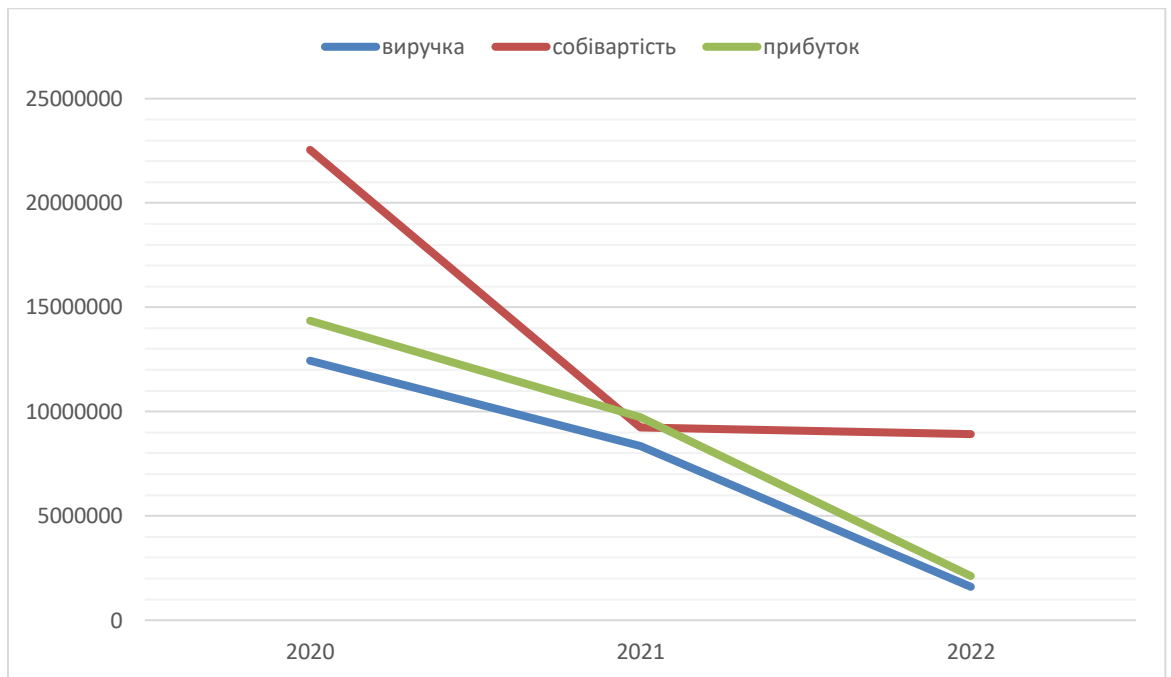

Рисунок 2.8– Динаміка основних показників діяльності

Виручка значно зросла в 2021 році порівняно з 2020 роком, але після цього відбувся різкий спад у 2022 році. Собівартість також зросла в 2021 році порівняно з 2020 роком, але відносний ріст у 2022 році став помірнішим. Чистий прибуток зростав значно у 2021 році порівняно з попереднім роком, але відбувся різкий спад у 2022 році.

Показник «Собівартість реалізованої продукції» на протязі трьох років зріс, так в порівнянні з 2020 роком у 2021 році на 10,5 %, а в 2022 році на 5,3 %. Темпи зростання виручки від реалізації продукції і темпи збільшення собівартості реалізованої продукції у 2021 році, що позитивно впливає на результати діяльності підприємства.

За рахунок збільшення чистого прибутку та незначного росту собівартості реалізованої продукції, рентабельність у 2021 році склала 96,6 %. Як видно з аналізу, проведеного в табл. 2.1, техніко-економічні показники діяльності ПАТ «ЦГЗК» за 2022 рік, набагато погіршились порівняно з 2021 роком.

Позитивним у 2021 році спостерігається тенденція до зменшення росту дебіторської заборгованості на 52,4%. Однак, у 2022 році дебіторська заборгованість зросла на 176 % .

За аналізований період кредиторська заборгованість зросла 75,6% у 2021 році та на 46,5% у 2022 році.

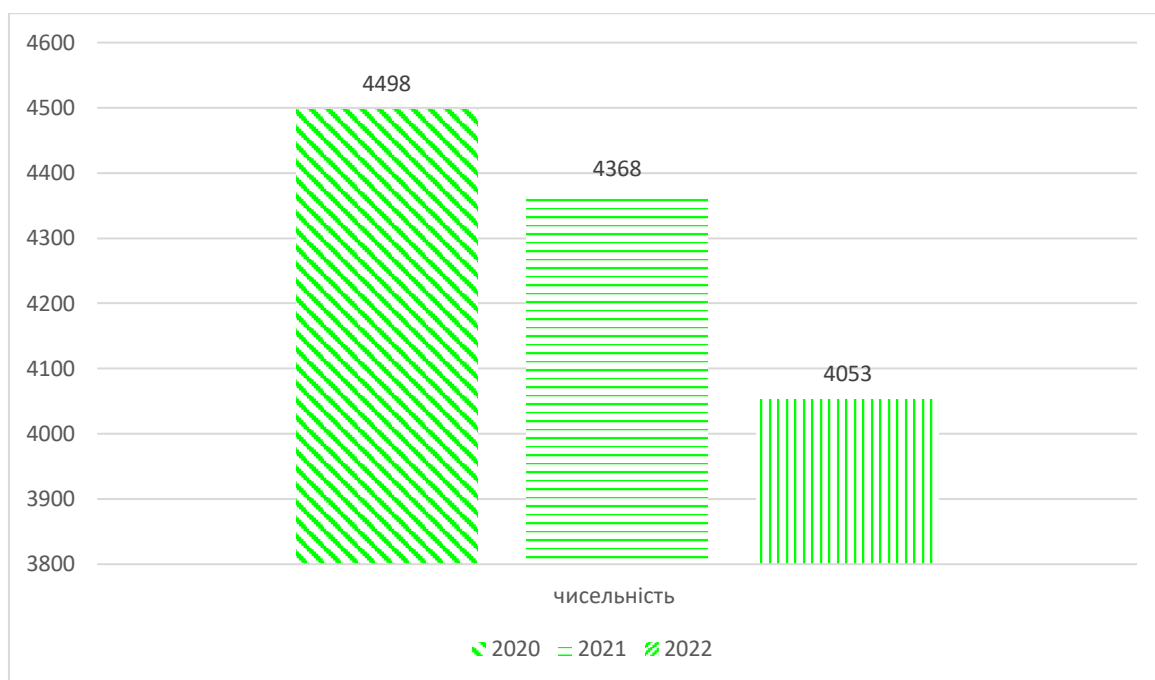

Рисунок 2.9 – Динаміка середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу ПрАТ «ЦГЗК»

З 2020 по 2022 рік середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу ПрАТ «ЦГЗК» зменшилася з 4498 до 4053 чол. За рахунок цього зменшився фонд оплати праці підприємства. Так у 2022 році він склав 1 020 186 тис. грн. , що на 18,1 менш чим у 2021 році.

Середня заробітна плата на підприємстві складає у 2020 році – 21606 грн. у 2021 році вона зросла 10% та склала 23760 грн. у 2022 році – 20976 грн., що 11,7% менш попереднього періоду. Зменшення середньої заробітної плати вплинуло на ФОП .

Загалом, можна виокремити позитивні та негативні тенденції у фінансових показниках підприємства, проте варто провести аналіз фінансових показників.

Фінансовий стан підприємства дійсно є важливою складовою його ділової активності, оскільки він визначається різноманітними факторами, що впливають на фінансову стабільність та успішність підприємства. Фінансовий стан підприємства визначається його активами та пасивами. Наявність власного та позикового капіталу, а також обсяги заборгованості, впливають на фінансовий стан підприємства. Ефективність використання ресурсів та прибутковість операцій впливають на фінансовий стан підприємства. Чистий

прибуток, рентабельність та інші показники є важливими аспектами оцінки фінансового стану. Успішність підприємства залежить від його здатності виробляти та реалізовувати продукцію на ринку. Обсяги продажів та рівень попиту на товари та послуги впливають на прибуток та фінансовий стан підприємства. Зміни цін на вироблену продукцію та використані матеріали та ресурси можуть вплинути на прибутковість та загальну фінансову стійкість підприємства.

Отже, фінансовий стан підприємства є комплексним показником, який відображає його здатність до забезпечення поточних і майбутніх фінансових зобов'язань, а також його загальну фінансову ефективність та стійкість.

Основні фінансово-економічні показники роботи ПрАТ "Центральний гірничо-збагачувальний комбінат" наведено в табл. 2.2. Джерелами інформації для проведення аналізу є фінансова звітність підприємства за 2021-2022 роки (див. дод.Б,В,Д,Е)

Таблиця 2.2 –Зведена таблиця фінансових показників ПрАТ «ЦГЗК» за 2021-2022р.р.

Показники	2021	2022р.	Відхилення (+, -)
К-т швидкої ліквідності	1,83	1,78	-0,05
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,27	1,92	-0,35
Коефіцієнт фінансової незалежності ("автономії")	0,71	0,62	-0,09
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,45	0,15	-0,3
Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,55	0,85	0,3

Зменшення коефіцієнта швидкої ліквідності з 1,83 в 2021 році до 1,78 в 2022 році свідчить про зменшення здатності підприємства з погашення поточних зобов'язань за допомогою найбільш ліквідних активів. Зменшення коефіцієнта абсолютної ліквідності з 2,27 в 2021 році до 1,92 в 2022 році свідчить про зменшення здатності підприємства погасити всі свої поточні зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів. Зниження коефіцієнта фінансової незалежності з 0,71 до 0,62 свідчить про зменшення відносної частки власних засобів у загальній сумі активів та збільшення залежності від зовнішнього фінансування. Це може бути наслідком збільшення використання

позикових коштів або інших джерел зовнішнього фінансування. Дуже значне зниження коефіцієнта з 0,45 до 0,15 свідчить про різке зменшення обсягу довгострокових зобов'язань. Це свідчить про зменшення відносної частки довгострокових зобов'язань у загальній сумі пасивів та можливе зменшення фінансового ризику. Збільшення коефіцієнта поточних зобов'язань з 0,55 в 2021 році до 0,85 в 2022 році свідчить про збільшення відносної частки поточних зобов'язань у загальній сумі пасивів та може вказувати на підвищений фінансовий ризик.

В цілому, за даними показниками можна зробити висновок, що фінансовий стан ЦГЗК погіршився протягом року. Зменшення ліквідності та збільшення залежності від зовнішнього фінансування можуть вказувати на потенційні проблеми з фінансами, які прийняття заходів щодо покращення фінансової стійкості та забезпечення платоспроможності.

2.2 Особливості організації та ведення обліку власного капіталу на ПрАТ ЦГЗК

Облік власного капіталу є ключовою частиною фінансового управління підприємством. Основною метою та завданнями організації та ведення обліку власного капіталу є забезпечення точного, своєчасного та достовірного відображення всіх операцій, пов'язаних з власним капіталом, для підтримки ефективного управління та прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

Основні завдання організації бух/обліку ВК наведені на рис. 2.8

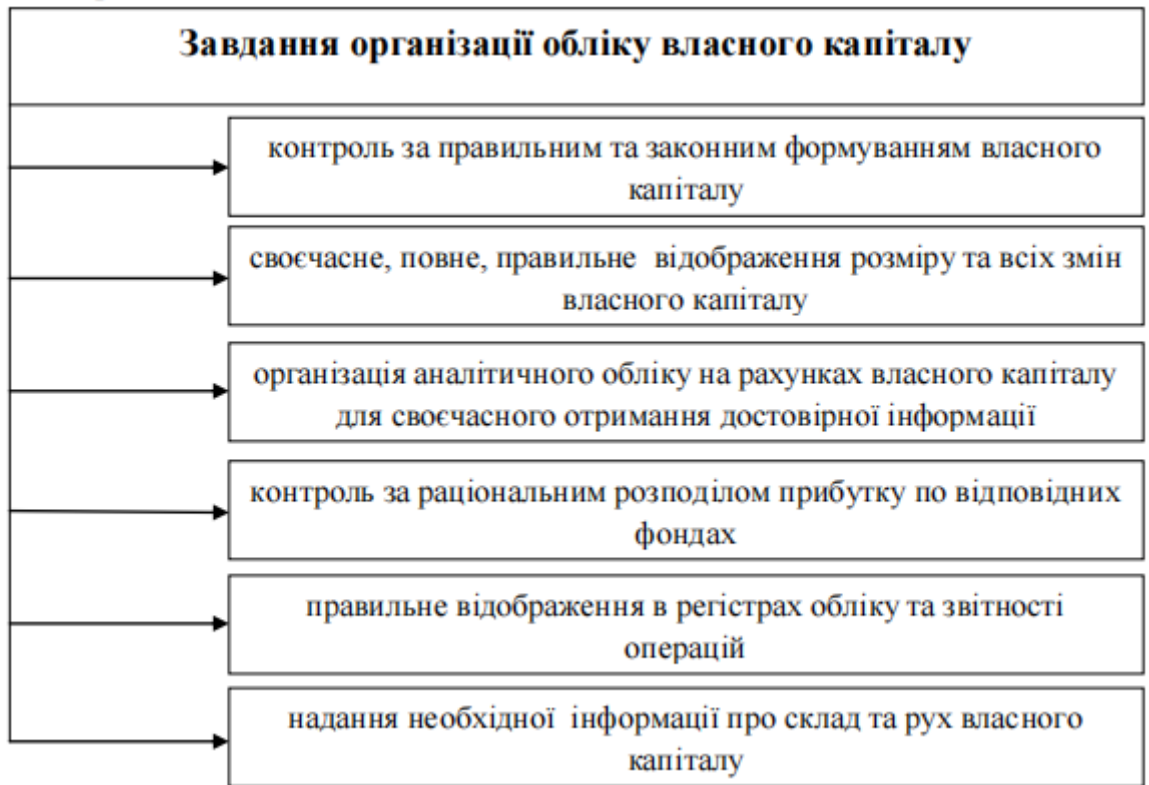

Рисунок 2.10 – Завдання організації обліку ВК

Організація та ведення обліку власного капіталу має вирішальне значення для забезпечення фінансової прозорості та стійкості підприємства. Виконання цих завдань дозволяє підприємству ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами, відповідати законодавчим вимогам та задовольняти інформаційні потреби всіх зацікавлених сторін.

Первинна документація з обліку власного капіталу є важливою складовою бухгалтерського обліку, оскільки забезпечує документальне підтвердження операцій, пов'язаних із формуванням, змінами та використанням власного капіталу. Основні види первинної документації з обліку власного капіталу наведені на рис. 2.9

Первинна документація з обліку власного капіталу має бути належним чином оформлена та зберігатися відповідно до вимог законодавства та внутрішніх політик підприємства. Вона забезпечує прозорість та достовірність облікових даних, що важливо для ефективного управління фінансами підприємства та забезпечення його фінансової стійкості.

Вплив господарської операції на складову власного капіталу	• Документ
Реєстрація статутного капіталу	• Статут
Збільшення (зменшення) нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) внаслідок зміни облікової політики, переоцінки основних засобів, нематеріальних активів	• Бухгалтерська довідка
Зменшення додаткового капіталу та збільшення нерозподіленого прибутку внаслідок вибуття раніше до оцінених об'єктів необоротних активів	• Акт приймання-передачі основних засобів, бухгалтерська довідка
Визначення фінансового результату за звітний період	• Бухгалтерська довідка
Спрямування прибутку до статутного капіталу	• Нова редакція статуту
Зменшення неоплаченого капіталу внаслідок погашення заборгованості з капіталу:	
- грошовими коштами	• Виписка банку
- основними засобами	• Акт приймання-передачі основних засобів
- нематеріальними активами	• Акт введення в господарський обіг об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів
- виробничими запасами	• Накладна, акт про приймання матеріалів
Збільшення іншого додаткового капіталу внаслідок безкоштовно отриманих основних засобів	• Акт приймання-передачі основних засобів
Зменшення іншого додаткового капіталу внаслідок визнання доходу від безоплатно одержаних основних засобів	• Розрахунок амортизації, бухгалтерська довідка

Рисунок 2.11 – Первинні документи з обліку операцій з власним капіталом

Формування та використання додаткового капіталу відображаються в таких первинних документах, рис. 2.12

Крім перерахованих документів на рис.2.12 також підприємства використовують:

1. Засновницькі документи підприємства - (статут, установчий договір): зазначають розмір та склад додаткового капіталу, порядок його формування.
2. Протоколи зборів засновників (учасників) - рішення про внесення додаткових внесків, збільшення або зменшення розміру додаткового капіталу.

Господарська операція	• Документ
Визнання доходу від безоплатно одержаного не обігового активу.	• Розрахунок амортизації, бухгалтерська довідка
Безкоштовно отримані активи.	• Акт приймання-передачі основних засобів
Продаж акцій за ціною, вищою, ніж номінальна.	• Договір засновників.
Анулювання викуплених акцій (часток).	• Рішення засновників, бухгалтерська довідка.

Рисунок 2.12 – Первинні документи з обліку операцій з додатковим капіталом.

3. Накази та розпорядження керівника підприємства- внутрішні документи, що підтверджують розпорядження про використання додаткового капіталу.
4. Бухгалтерські документи:
 - Платіжні доручення - підтвердження надходження коштів або інших активів, що формують додатковий капітал.
 - Прибуткові касові ордери - підтвердження внесення готівкових коштів у касу підприємства для формування додаткового капіталу.
 - Банківські виписки - підтвердження руху коштів на банківських рахунках.
 - Акти приймання-передачі основних засобів - підтвердження передачі активів як внесків у додатковий капітал.
 - Акти оцінки майна-підтвердження вартості майна, що вноситься до додаткового капіталу.
 - Рахунки-фактури-документи, що підтверджують придбання або реалізацію активів за рахунок додаткового капіталу.

- Бухгалтерські довідки - документи для внутрішнього обліку, що підтверджують операції з додатковим капіталом.

Всі документи забезпечують прозорість та контроль за формуванням і використанням додаткового капіталу ПрАТ ЦГЗК.

Резервний капітал формується відповідно до вимог законодавства або установчих документів компанії з метою покриття можливих збитків та інших непередбачених витрат.

Господарська операція	<ul style="list-style-type: none"> • Документ та вплив операції на складову власного капіталу
Відрахування прибутку до резервного капіталу.	<ul style="list-style-type: none"> • Рішення власника. • Зменшення нерозподіленого прибутку і збільшення резервного капіталу.
Розрахунок з учасником у разі його виходу.	<ul style="list-style-type: none"> • Рішення засновників, бухгалтерська довідка. • Зменшення резервного капіталу (за певних умов).
Списання невідшкодованих збитків за рахунок резервного капіталу.	<ul style="list-style-type: none"> • Рішення засновників. • Зменшення збитків та зменшення резервного капіталу.

Рисунок 2.13 –. Первинні документи з обліку операцій з резервним капіталом

Формування та використання резервного капіталу підприємства відображаються у статуті ЦГЗК. У Протоколах зборів засновників ПрАТ ЦГЗК фіксується рішення про створення, збільшення або використання резервного капіталу за поточний рік. Крім того у наказах та розпорядженнях керівника комбінату, що є внутрішніми документами підтверджують розпорядження про відрахування в резервний капітал або використання коштів з резервного капіталу.

На ЦГЗК для відображення операцій руху ВК використовуються синтетичні рахунки та субрахунки 4 класу . Рахунки є пасивними. Всі складові ВК мають окрему назву і рахунок, та відображають його в бух/обліку (рис. 2.14)

Рисунок 2.14 – Відображення власного капіталу на рахунках обліку

Основним об'єктом обліку власного капіталу акціонерного товариства є зареєстрований капітал, величина якого встановлюється в процесі заснування акціонерного товариства і характеризується дwoяко: по-перше, повинна бути оплачена в процесі формування товариства, по-друге, служить величиною засобів товариства, які використовуються в діяльності підприємства і не можуть бути розподілені в якості дивідендів.

Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал » використовується для обліку розміру статутного капіталу, що визначений в установчих документах підприємства. Він відображає внески засновників (учасників) у статутний капітал у грошовій формі, матеріальних або нематеріальних активах. За дебетом зменшення статутного капіталу (наприклад, при виході учасника). За кредитом формування або збільшення статутного капіталу.

Характеристику даного рахунку наведено на рис. 2.14.

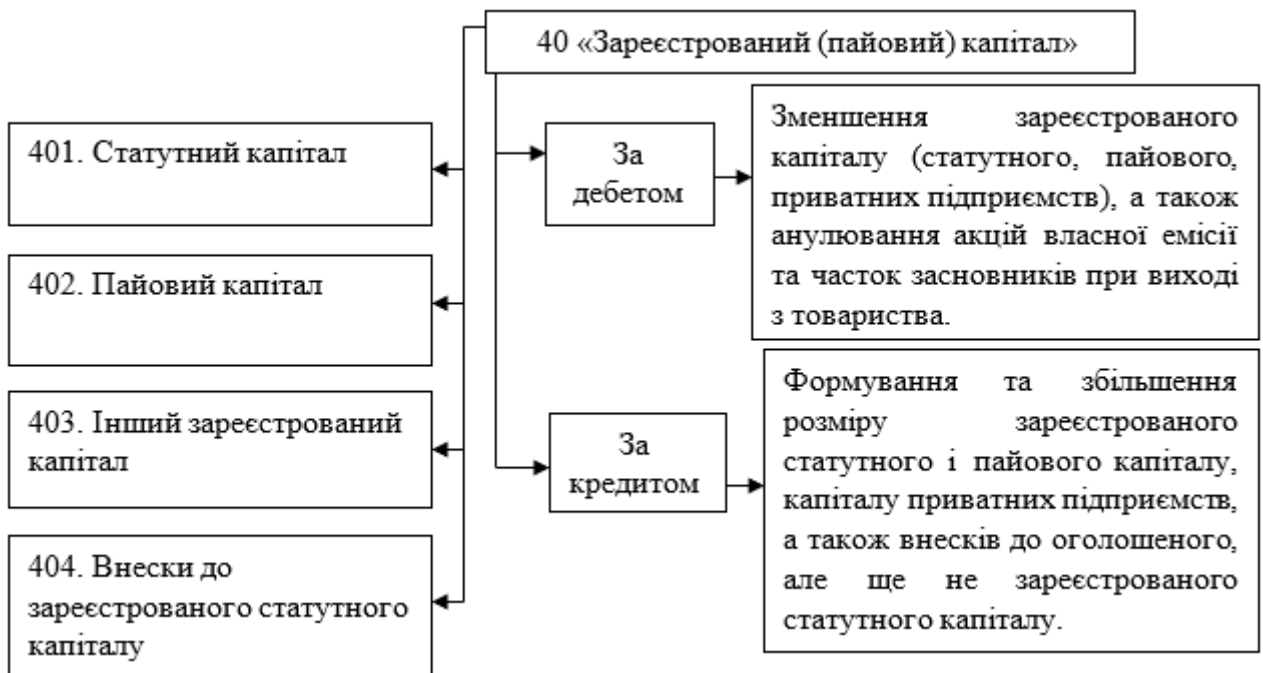

Рисунок 2.15 – Характеристика рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»

Таблиця 2.3– Кореспонденція рахунків формування статутного капіталу

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн	Облікові реєстри
	Дебет	Кредит		
1. Зареєстровано статут товариства	46	40	125000	Довідка
2. Збільшення статутного капіталу за рахунок:				
- нерозподіленого прибутку	443	40	25000	Довідка бухгалтерії
- належних учасникам дивідендів	671			
3. Збільшено статутний капітал в розмірі додаткових внесків засновників	46	40	20000	Довідка бухгалтерії
4. Збільшено статутний капітал за рахунок:				Довідка бухгалтерії
- дивідендів	671	40	45000	Довідка бухгалтерії
- реінвестування прибутку	443			
- індексації основних засобів	423			
5. Збільшено статутний капітал за рахунок обміну облігацій на акції (номінальні вартості ЦП тотожні)	46	40	4000	Довідка бухгалтерії
6. Зменшено розмір статутного капіталу за рахунок:				
- зменшення номінальної вартості акцій	40	672	3400	Довідка бухгалтерії
- зменшення кількості акцій за номінальною вартістю (акції анульовано)		451	2100	Довідка бухгалтерії
- зменшення кількості акцій за номінальною вартістю при їх викупі		451	30,31	540

Рахунок 41 «Капітал у дооцінках», використовується для обліку дооцінки (переоцінки) необоротних активів. Дооцінка збільшує вартість активів і відповідно збільшує капітал підприємства, рис.2.15

Рисунок 2.16 - Характеристика рахунку 41 «Капітал у дооцінках»

Рахунок 42 «Додатковий капітал» обліковує додаткові внески засновників, емісійну премію (перевищення вартості реалізації акцій над їх номінальною вартістю) та інші доходи, що безпосередньо не пов'язані з основною діяльністю підприємства, рис. 2.17

Рисунок 2.17 – Характеристика рахунку 42 «Додатковий капітал»

Рахунок 43 «Резервний капітал» використовується для обліку резервів, створених відповідно до законодавства або установчих документів. Ці резерви можуть бути використані для покриття збитків або інших цілей.

Рисунок 2.18 – Характеристика рахунку 43 «Резервний капітал»

Рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки відображає суму прибутків, що залишилися після розподілу, або суму збитків, які ще не покріті. рис. 2.18.

Рисунок 2.19 - Характеристика рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)»

Рахунок 45 «Вилучений капітал» використовується для обліку акцій або часток, викуплених у акціонерів (учасників) для подальшого перепродажу, анулювання або іншого використання, рис. 2.20.

Рисунок 2.20 - Характеристика рахунку 45 «Вилучений капітал»⁵

Таблиця 2.4. Кореспонденція рахунків з обліку вилучених акцій

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума	Облікові реєстри
	Дебет	Кредит		
1. Викуплений 1-ий пакет акцій (40 акцій x 1100 грн.)	451	31	44000	Виписка банку
2. Сплачені комісійні посереднику			2200	ВКО №2
3. Викуплений 2-ий пакет акцій (60 акцій x 950 грн.)			57000	Виписка банку
4. Сплачені комісійні посереднику			2850	ВКО №2
5. Викуплений 3-ій пакет акцій (100 акцій x 1050 грн.)			105000	Виписка банку
6. Сплачені комісійні посереднику			5250	ВКО №2

Рахунок 46 «Неоплачений капітал» Використовується для обліку заборгованості акціонерів (учасників) за внесками до статутного капіталу, рис. 2.21.

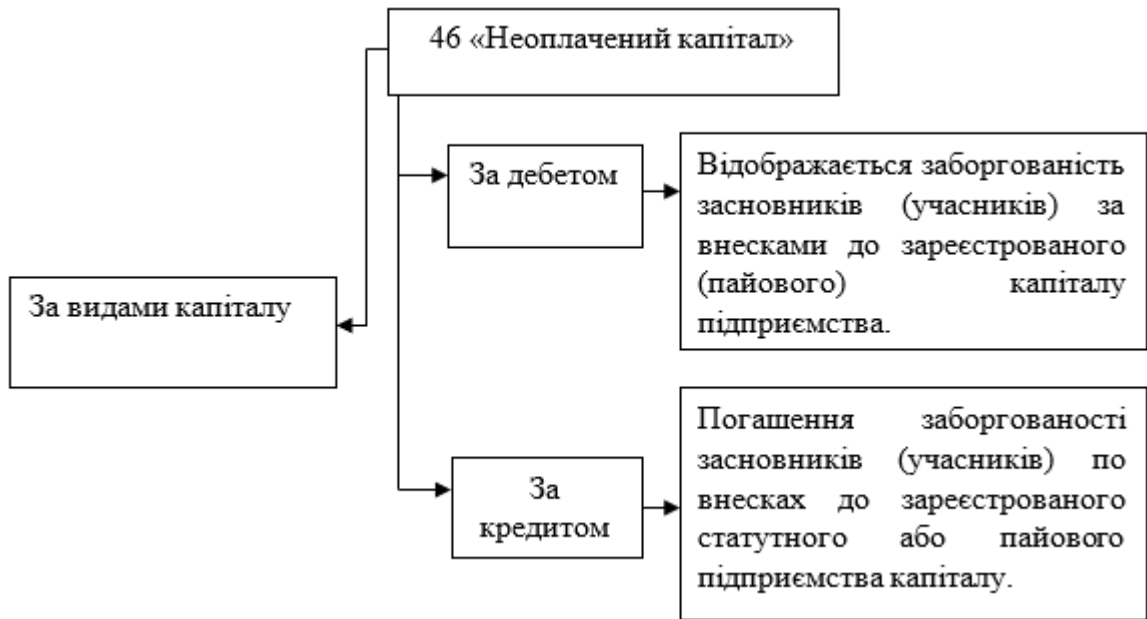

Рисунок 2.21 - Характеристика рахунку 44 «Неоплачений капітал»

Перераховані рахунки забезпечують систематизований облік операцій, пов'язаних з власним капіталом, і дозволяють отримати точну інформацію про його стан та зміни протягом звітного періоду.

Типова кореспонденція рахунків з обліку інших видів власного капіталу відображена в дод. Ж

Фінансова звітність ЦГЗК це система узагальнюючих показників, яка характеризує фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства за певний період. Вона включає звіт про фінансовий стан, звіт про сукупний дохід, звіт про рух грошових коштів та звіт про власний капітал. Мета фінансової звітності полягає в наданні користувачам достовірної та об'єктивної інформації про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому становищі підприємства для приймати обґрунтовані економічні рішення.

Власний капітал є важливим показником фінансової стійкості та надійності підприємства. Він відображає власні ресурси, які можуть бути використані для розвитку та підтримки діяльності.

Відображення власного капіталу у звітності дозволяє потенційним та поточним інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам оцінити здатність підприємства виконувати свої зобов'язання, фінансову стабільність та перспективи розвитку. Інформація про власний капітал допомагає аналізувати рентабельність підприємства, визначати ефективність використання власних ресурсів та оцінювати дохідність інвестицій.

У фінансовій звітності інформація про власний капітал наводиться у двох фінансових формах: Балансі (форма № 1) та Звіті про власний капітал (форма № 4).

Баланс, як фінансовий звіт, відображає узагальнену побудовану за стандартизованою формою інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал станом на кінець останнього звітного періоду (кварталу, півріччя, дев'ять місяців, року). Складові власного капіталу відображаються у першому розділі пасиву Балансу станом на початок і кінець звітного періоду. Проте інформація про власний капітал, яка надається у Балансі (форма № 1) не задовольняє потреби користувачів фінансової звітності і потребує відображення більш детальної інформації.

Відображення власного капіталу у фінансовій звітності є обов'язковою вимогою законодавства та стандартів бухгалтерського обліку, що забезпечує прозорість та підзвітність підприємства. Інформація про ВК підприємства у розділі I пасиву Балансу наведено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5 - Побудова розділу I пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Власний капітал»

Назва статті	Код рядка	Джерело інформації
1	2	3
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	Сальдо Кт 40
Капітал у дооцінках	1405	Сальдо Кт 41
Додатковий капітал	1410	Сальдо Кт 42

1	2	3
Резервний капітал	1415	Сальдо Кт 43
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Сальдо Кт 441 (Дт 442)
Неоплачений капітал	(1425)	Сальдо Дт 46
Вилучений капітал	(1430)	Сальдо Дт 45
Усього за розділом I	1495	Сума рядків 1400, 1405, 1410, 1415, плюс/мінус 1420, мінус 1425, 1430

Власний капітал відображає результати стратегічних та тактичних управлінських рішень, пов'язаних із залученням і використанням ресурсів.

Звіт про власний капітал є одним із ключових фінансових звітів, який використовується компаніями для відображення свого фінансового стану та результатів діяльності. Основною метою цього звіту є представлення інформації про рухи капіталу підприємства протягом певного періоду. Загальна структура та склад Звіту про ВК наведено на рис. 2.21.

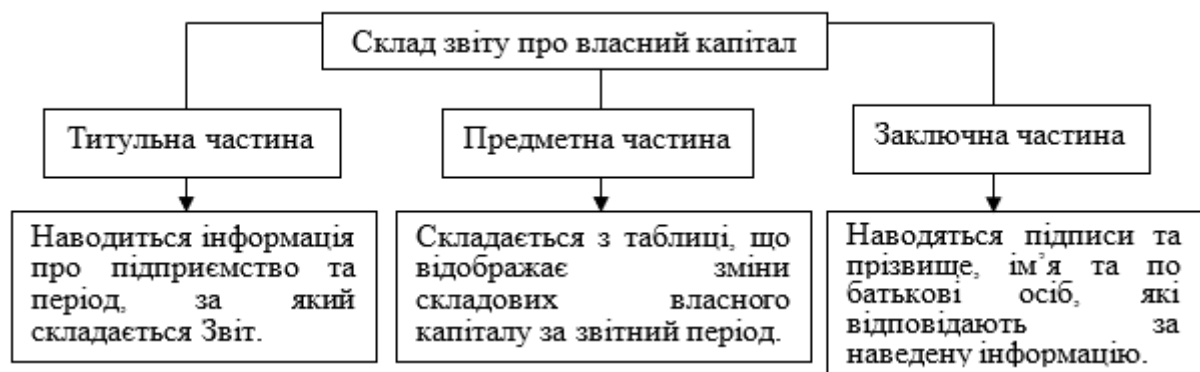

Рисунок 2.22 – Склад звіту про власний капітал

Отже, в даному підпункті розглянуто ведення бух/обліку ВК, його складових, відображення операцій в обліку за допомогою кореспонденції рахунків.

2.3 Проблемні аспекти обліку формування власного капіталу та шляхи його удосконалення

Облік власного капіталу вимагає ретельного підходу через низку проблемних питань, що можуть виникнути в процесі ведення бухгалтерського обліку. Нижче перераховані основні проблемні питання, пов'язані з обліком власного капіталу.

Науковці та практики визначають що одним з аспектних проблем обліку ВК є його вартісна оцінка. Визначення первісної вартості внесків акціонерів або засновників може бути складним, особливо якщо внески здійснюються у формі нематеріальних активів або майна. Періодична переоцінка активів, які впливають на власний капітал, може створювати труднощі через зміни ринкових умов і методів оцінки.

Розмежування між статутним капіталом, додатковим капіталом, резервним капіталом і нерозподіленим прибутком може бути ускладненим через специфічні вимоги національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Відповідно до МСФЗ, склад власного капіталу має трохи інший характер, оскільки вони надають рекомендаційний зміст. У склад власного капіталу за міжнародними стандартами включаються кошти, внесені акціонерами (zareєстрований або статутний капітал), нерозподілений прибуток, а також резерви, що відображають асигнування нерозподіленого прибутку. Однак, МСФЗ не надають однозначного визначення власного капіталу. Деякі згадки щодо цього поняття містяться у різних стандартах, таких як МСФЗ № 1, що стосується розкриття інформації у фінансовій звітності, МСФЗ № 39, де наведена класифікація фінансових інструментів, і МСФЗ 10, який надає інформацію щодо дивідендів, викуплених акцій тощо.

Отже, статті власного капіталу у МСФЗ є згрупованими, а в Україні НП(С)БО – деталізованими, що дозволяє в звітності чітко відобразити складові власного капіталу.

Враховуючи складність та багатогранність власного капіталу, рекомендується розробка та впровадження стандарту, що регламентуватиме порядок обліку капіталу. Оскільки такий стандарт відсутній у міжнародній практиці та вітчизняних, його розробка є важливим кроком у забезпеченні відповідності фінансової звітності стандартам і вимогам прозорості та достовірності. В стандарті потрібно чітко визначати складові власного капіталу та надати інструкції щодо їх обліку та представлення у фінансовій звітності. Стандарт має визначити процедури формування резервів, їх обліку та використання для різних цілей. Визначення правил щодо обліку додаткових внесків акціонерів дає можливість регулювати процедуру виведення з капіталу. Розробка і впровадження такого стандарту допоможе унормувати порядок обліку власного капіталу відповідно до вітчизняних реалій та міжнародних вимог.

Власний капітал відображає обсяг прав власників капіталу, є джерелом розширеного відтворення для підприємства та критерієм оцінки його надійності для кредиторів. Для держави важливо зміцнення стабільності підприємства та його розвиток на користь суспільства в цілому. З урахуванням економічного значення власного капіталу та складності його структури, необхідним є ведення правильного та достовірного обліку, контроль та аналіз капіталу кожного суб'єкта господарювання. Організація обліку власного капіталу є важливим елементом ефективного управління, а ці дані виступають як основа для контролю. У цьому контексті створення форми звіту за складом власного капіталу підприємства виявиться корисним інструментом. Звіт сприятиме не лише забезпеченню необхідної інформації для аналізу та контролю, а й сприятиме зрозумінню стану та динаміки капіталу підприємства для всіх зацікавлених сторін. Відповідно до інтересів різних зацікавлених сторін, такий звіт буде допомагати в оцінці ризиків, прийнятті інвестиційних рішень та забезпеченні довгострокової стабільності підприємства. На рис. 2.23 запропоновані форми внутрішніх звітів з обліку складових власного капіталу підприємства.

Назва документа	• Призначення
Звіт про рух додаткового капіталу	• Рух складових власного капіталу за додатковими сегментами, що не відображаються у формі 4 «Звіт про власний капітал».
Звіт про проведення дооцінки необоротних активів	• Необоротні активи за результатами дооцінки, суми переоцінки, зносу.
Звіт по цільових фондах підприємства	• Облік використання цільових фондів у складі додаткового капіталу за напрямки відповідно статуту та положень.

Рисунок 2.23 – Форми внутрішніх звітів з обліку складових власного капіталу підприємства

Як бачимо форми звітів деталізовані і включають всі складові власного капіталу, а також надають достатню інформацію для аналізу та порівняння з попередніми періодами. Це дозволить не лише забезпечити прозорість в обліку капіталу, а й створити зручну основу для контролю та аналізу фінансових показників підприємства.

Для деталізації інформації в Звіті про рух додаткового капіталу пропоную створити аналітичний субрахунок 426 "Цільовий фонд спеціального призначення" для отримання детальної інформації про додатковий капітал підприємства. Цей субрахунок дозволить нам вести облік кожного джерела додаткового капіталу окремо, що сприятиме більш точному аналізу та контролю за його рухом у складі власного капіталу.

Створення аналітичного субрахунку 426 дозволить зберігати інформацію про кожне джерело додаткового капіталу, таке як внески акціонерів, додаткові емісії акцій, резервні фонди, окремо від загального ВК.

Це спростить аналіз та дозволить здійснювати контроль за кожним джерелом капіталу незалежно. Такий аналітичний субрахунок буде корисним інструментом для керівництва підприємства, фінансових аналітиків та інших зацікавлених сторін, оскільки дозволить здійснювати поетапний аналіз руху додаткового капіталу та вчасно виявляти будь-які зміни чи тенденції.

Отже, ВК є важливою складовою фінансового стану підприємства, що відображає суму коштів, отриманих ним в результаті діяльності або від внесків власників та реінвестування чистого прибутку. Ці кошти формуються та використовуються підприємствами за різними напрямками діяльності.

Ефективність діяльності підприємства в значній мірі залежить від системи управління власним капіталом та її удосконалення. Тому важливо, щоб підприємства чітко визначали цілі, порядок та умови формування і зміни складових власного капіталу. Це може бути зроблено шляхом визначення облікової політики підприємства, яка визначає правила та процедури обліку фінансових операцій, включаючи формування і використання власного капіталу. Такий підхід допоможе підприємствам керувати своїм капіталом ефективно, забезпечуючи фінансову стійкість та розвиток. Відображення цих правил у Наказі про облікову політику підприємства стане важливим кроком у систематизації та удосконаленні процесів управління власним капіталом.

ВИСНОВКИ

Провивши дослідження можна зробити кілька ключових висновків щодо важливості та значення власного капіталу для підприємства.

У першому розділі було детально проаналізовано концепцію власного капіталу, його класифікацію та значення для підприємства. Виявлено, що власний капітал є однією з ключових складових економічного потенціалу підприємства, яка відображає міру власності та фінансову стійкість. Окрім того, визначено, що він має різні форми та може бути представлений різними фінансовими інструментами, такими як акції, резерви, ретенвані прибутки тощо.

Огляд нормативних документів, що регламентують облік власного капіталу, показав, що існує чітка система вимог та стандартів щодо його обліку та звітності. Це важливо для забезпечення прозорості та достовірності фінансової звітності підприємства перед зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори та регуляторні органи.

Окрім того, виявлено, що власний капітал підприємства має великий вплив на формування сукупного доходу. Чим вищий рівень власного капіталу, тим більше можливостей у підприємства для інвестицій у нові проекти, розширення виробництва та здійснення інновацій. Таким чином, власний капітал виступає не лише як показник фінансової стійкості, але й як стратегічний ресурс, що дозволяє підприємству розвиватися та конкурувати на ринку.

Отже, можна зробити висновок, що власний капітал є однією з ключових складових фінансової структури підприємства, від якої залежить його фінансова стійкість, здатність до інвестування та розвитку, а також його конкурентоспроможність на ринку. Врахування цього аспекту є важливим для ефективного управління підприємством та досягнення його стратегічних цілей.

В другому розділі кваліфікаційної роботи досліджені методи та процедури обліку власного капіталу та їх впливу на фінансову діяльність

ПрАТ ЦГЗК. Аналіз господарської діяльності та облікової політики цього підприємства дозволяє зрозуміти, як ефективно використовується власний капітал для досягнення стратегічних цілей. Особливості організації та ведення обліку власного капіталу на цьому підприємстві підкреслюють необхідність використання сучасних методик та програмних засобів для ефективного ведення обліку. Проблемні аспекти обліку формування власного капіталу та шляхи його удосконалення вказують на необхідність вдосконалення методів обліку, врахування нових регуляторних вимог та впровадження сучасних технологій для забезпечення ефективного управління власним капіталом. У цілому, розділ підкреслює важливість правильної організації та методики обліку власного капіталу для забезпечення фінансової стабільності та успішної діяльності підприємства, а також необхідність постійного вдосконалення цих процесів з метою досягнення оптимальних результатів.

Таким чином зробимо загальний висновок, ВК є ключовою складовою фінансового стану підприємства, від якого залежить його фінансова стабільність та можливість здійснення інвестиційних проектів та розвитку.

Ефективний облік складової ВК дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо інвестування, розподілу прибутку та інших фінансових операцій. Правильна організація обліку власного капіталу стає важливим елементом стратегічного управління підприємством, що сприяє його стабільному функціонуванню та конкурентоспроможності на ринку.

Дослідження особливостей обліку власного капіталу та аналіз його впливу на формування сукупного доходу дозволяє виявити проблемні аспекти цього процесу та визначити шляхи його удосконалення. Використання сучасних методики та програмних засобів у веденні обліку відображає важливість застосування новітніх технологій для ефективного управління власним капіталом. Отже, розуміння та правильне управління власним капіталом є критичними для успішної діяльності підприємства та його здатності досягнення стабільного фінансового результату.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брігхем Є.Ф.(2018) Основи фінансового менеджменту – 560 с
2. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Випуск 4. С. 950–954.
3. Бутинець Ф.Ф. (2019) Бухгалтерський фінансовий облік 912 с.
4. Бобяк А.П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік URL:: pbo.ztu.edu.ua/article/download/43193/39979.10.
5. Гончаренко А.М. Економічний зміст та етапи управління капіталом у машинобудуванні та сфері послуг / А.М. Гончаренко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 2(2). – С. 102–112.
6. Жолнер І. В. (2012). *Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами*. Київ : НУХТ
7. Загородній А.Г. Контроль в системі обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства / А.Г. Загородній // Вісник національного університету «Львівська політехніка». менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2014. – № 794. – С. 164–171.
8. Івченко Л. В., Удовик Н. Л. Власний капітал: джерела формування та функції. *Молодий вчений*. № 1 (28), 2016. С. 55–59.
9. Кірсанова Т.О. Система управління власним капіталом підприємства / Т.О. Кірсанова, Н.О. Коляда // Вісник СумДУ. Серія економіка. – 2010. – № 1. – С. 58–63.
10. Квасницька Р.С. Управління капіталом підприємства через призму еволюції його визначення та змісту як економічної категорії / Р.С. Квасницька // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк: ДонНТУ, 2003. – Вип. 56. – С. 223–229.
11. Катан Л.І. Фінансові ресурси підприємства та особливості їх формування / Л.І. Катан // Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. – 2014. – № 6. – С. 38–44.

12. Курко А. Формування статутного капіталу акціонерного товариства: проблеми теорії та практики // ЛОГОС, 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/1642>
13. Ліпич Л.Г. Капітал в системі управління підприємством /Л.Г. Ліпич, І.О. Гадзевич // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 647. – С. 114–119.
14. Любар О.О. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу // Ефективна економіка, 2020. № 4. С. 11–16. doi: 10.32702/2307-2105-2020.4.99.
15. Мельник Т.Г., Димніч В.В. Особливості обліку власного капіталу в акціонерних товариствах. Молодий вчений. 2018. № 3(55) березень. С. 665–669.
16. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку URL: <http://prou4ot.inf>
17. Музиченко Т.О. Організація облікового процесу складових власного капіталу. Ефективна економіка. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4158>.
18. Національне положення стандарт бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення:
19. Надбережна Т.А. Вплив структуризації власного капіталу на організацію бухгалтерського обліку / Т.А. Надбережна // Економічні науки. – 2010. – № 15(1) URL: http://www.nbu.gov.ua/ujrn/soc_gum/Evu/2010_15_1/Nadber.pdf.
20. Назаренко О.В., Чижова Т.С. Організаційні аспекти формування, обліку та аудиту власного капіталу підприємств // Економіка та держава, 2019. № 9. С. 30–34
21. Піхняк Т.А.(2019). Гармонізація обліку власного капіталу в контексті переходу до міжнародних стандартів. Вісник Хмельницького національного університету, (6), 136-141.

22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
23. Петришин Л, Жидовська Н. Ростока М. Теоретичні і методологічні аспекти обліку власного капіталу // Вісн. Львів. нац. аграрного ун-ту. Серія: Економіка АПК, 2020. № 27, 71-79. doi: 110.31734/economics2020.27.071.
24. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 96–XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
25. Сопко В.В. Бухгалтерський облік капіталу (пасивів) в управлінні підприємством. *Вчені записки*. 2020. Вип. 8. 310 с
26. Сопко В.В.. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навчальний посібник к.: центр навчальної літератури, 2006. – 440 с.
27. Терещенко О.О. (2013) Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: К.: КНЕУ, – 544 с
28. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник. 6-те вид., допов. і перероб. Київ : Алерта, 2013. 982 с.
29. Хмелевська А. В., Незборецька Г. М. Власний капітал за атрибутами об'єкту бухгалтерського обліку. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 4. С. 192–194.
30. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік. Київ: Видавничий центр «Академія», 2002. 672 с
31. Шара Є.Ю. (2017) Фінансовий облік II – К. : Центр учбової літератури, – 408 с.